

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1999

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä maaliskuuta 1999

N:o 319—321

SISÄLLYS

N:o		Sivu
319	Laki televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	837
320	Laki rajavartiolaitoksesta	838
321	Asetus rajavartiolaitoksesta	856

N:o 319

Laki

televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Annettu Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tampereella 18 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin koskevan yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsä-

dännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Kimmo Sasi*

HE 273/1998
LiVM 16/1998
EV 261/1998

N:o 320

Laki**rajavartiolaitoksesta**

Annettu Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Asema ja kokoonpano

Rajavartiolaitos kuuluu Suomen sisäiseen turvallisuusjärjestelmään ja on samalla myös ulkoisen turvallisuusjärjestelmän osa. Rajavartiolaitoksen ylin johto ja valvonta kuuluu sille ministeriölle, jonka toimialaan rajavartiolaitos valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) mukaan kuuluu.

Rajavartiolaitoksen sisäinen järjestys on sotilaallinen.

Rajavartiolaitoksessa on rajavartiolaitoksen päällikkö, rajavartiolaitoksen esikunta, rajavartiostoja, merivartiostoja sekä muita yksiköitä. Rajavartiolaitoksen esikunta on samalla 1 momentissa tarkoitetun ministeriön osasto.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rajavartiolaitoksen valvonta-alueella* valtakunnan maarajaan rajoittuvien kuntien

aluetta, Kesälahden ja Punkaharjun kunnan sekä Nurmeksen kaupungin aluetta, mereen rajoittuvien kuntien taajama-alueiden ulkopuolista aluetta, Ahvenanmaan maakunnan aluetta, Suomen aluevesien ja kalastusvyöhykkeen aluetta sekä lisäksi rajavartiolaitoksen valvottaviksi säädettyjen rajanylityspaikkojen alueita ja mereen rajoittuvissa kunnissa sijaitsevien merivartioasemien alueita;

2) *rajanylityspaikalla* passilaisissa (642/1986) ja ulkomaalaislaissa (378/1991) tarkoitettua lentoasemaa, satamaa, merivartioasemaa, rajavartioasemaa taikka valtakunnan maa- tai merirajan rajaosuutta tai rajalla olevaa muuta erikseen säädettyä, määrättyä tai kansainvälisin sopimuksin sovittua paikkaa, jonka kautta henkilöiden maahantulo Suomeen ja maastalähtö Suomesta on sallittu yleisesti tai erikseen myönnettävällä luvalla taikka kansainvälisten sopimusten nojalla;

3) *rajatarkastuksella* niitä maahantulevaan tai maastalähtevään henkilöön, hänen matkustusasiakirjoihinsa, käyttämänsä kuluneuvon ja sen hallintaoikeutta osoittaviin asiakirjoihin sekä hallussapitämiinsä tavaroihin ja aineisiin sekä niiden hallussapito-oikeutta osoittaviin asiakirjoihin kohdistuvia kuulemis- ja tarkastustoimenpiteitä, jotka toteutetaan muista syistä riippumatta yksinomaan henkilön rajanylitysaikoiden perusteella ja joilla:

a) selvitetään ja todetaan maahantulevan tai maastalähtevän henkilön maahantulo- tai maastalähtöedellytykset;

b) pyritään tunnistamaan ja toteamaan maahantuloa tai maastalähtöä yrittävät maahantulokiellossa tai matkustuskiellossa olevat taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan tavattaessa haastettavat, kiinniotettavat, pidätettävät, säilöön otettavat tai vangittavat henkilöt; sekä

c) pyritään ennalta estämään ja paljastamaan sellaiset rikokset, joihin osallisena on maahantuleva tai maastalähtevä henkilö ja jotka sisältävät valtionrajarikoksen, laittoman maahantulon järjestämistä, ihmiskauppaa, väärennettyjen matkustusasiakirjojen tai laittomasti hallussapidettyjen huumaus- tai radioaktiivisten aineiden taikka rikoksella hankittujen maksuvälineiden tai rikoksella hankitun kulkuneuvon tai muun omaisuuden hallussapitämistä taikka ilman lupaa hallussapidettyjen ampuma-aseiden, ampumatarpeiden tai muiden vaarallisten esineiden tai aineiden hallussapitämistä;

4) *rajavalvonnalla* sitä rajavartiolaitoksen toimintaa, jolla ylläpidetään vieraan valtion tai kansainvälisen yhteisön kanssa tehtyjen sopimusten mukaista rajajärjestystä Suomen rajoilla ja jolla pyritään ennalta estämään, keskeyttämään ja paljastamaan:

a) Suomen rajan ylittäminen muualta kuin luvallisesta maahantulo- tai maastalähtöpai- kasta tai vastoin lakiin perustuvaa kieltoa tai tällaisen teon yritys taikka muu rajan ylittä- misestä annettujen säännösten rikkominen;

b) rajalla tapahtuva maanpetoksellinen tai valtiopetoksellinen yhteydenpito vieraaseen valtioon;

c) Suomen rajoihin ja niihin kuuluviin ra- jamerkkeihin ja -laitteisiin kohdistuvat rikok- set; sekä

d) sellaiset vieraassa valtiossa oleskelevien henkilöiden tai vieraan valtion Suomeen tai sen alueeseen kohdistamat teot, jotka louk- kaavat Suomen alueellista koskemattomuut- ta;

5) *teknisellä valvonnalla* ennalta määrää- mättömiin henkilöihin sekä henkilö- ja tava- raliikenteeseen kohdistuvaa teknisellä lait- teella tapahtuvaa katselua tai kuuntelua sekä äänen tai kuvan automaattista tallentamista;

6) *tarkkailulla* jatkuva tai toistuvaa tiet- tyyn henkilöön tai hänen toimintaansa koh- distuvaa tiedonhankintaa;

7) *rajajoukoilla* niitä rajavartiolaitoksen virkamiehiä ja rajavartiolaitoksessa asevel-

vollisuuslain (452/1950) nojalla palvelemaan määrättyjä tai vapaaehtoista asepalvelusta suorittavia, jotka puolustusvalmisteluja kos- kevien suunnitelmien mukaisesti voivat kuu- lua puolustusvalmiutta tehostettaessa puolus- tusvoimiin liitettäviin rajavartiolaitoksen osiin; ja

8) *rajavartiomiellä* rajavartiolaitoksen virkamiestä, joka saatuaan asetuksessa tar- kemmin säädetyn rajavartiokoulutuksen pal- velee rajavartioitehtävässä.

3 §

Rajavartiolaitoksen välitön johto ja rajavartioviranomaiset

Rajavartiolaitoksen välitön johto ja valvon- ta kuuluu rajavartiolaitoksen päällikölle. Ra- javartiolaitoksen päällikkö ratkaisee rajavar- tiolaitosta koskevat sotilaskäskeysiat, jollei tasavallan presidentti pidätä niissä päätösval- taa itselleen taikka jollei niitä säädetä muun viranomaisen ratkaistaviksi. Rajavartiolaitok- sen päälliköllä on oikeus ratkaista rajavar- tiolaitosta ja sen toimialaa koskevat hallin- toasiat, jollei niitä säädetä muun viran- omaisen ratkaistavaksi. Rajavartiolaitoksen päälliköllä on oikeus pidättää ratkaistavak- seen muulle rajavartioviranomaiselle ratkais- tavaksi säädetty asia.

Rajavartiolaitoksen päällikkö ja rajavartio- laitoksen esikunta ovat valtakunnallisia raja- vartioviranomaisia. Rajavartiostot ja meri- vartiostot sekä niiden komentajat ovat alu- eellisia rajavartioviranomaisia. Muut rajavar- tiolaitoksen yksiköt ovat paikallisia rajavar- tioviranomaisia taikka tehtäviensä johdosta alueellisen jaotuksen ulkopuolella.

Rajavartiolaitoksen virkamiehet ovat hen- kilöviranomaisina rajavartioviranomaisia.

2 luku

Rajavartiolaitoksen tehtävät ja niiden suorittamisen yleiset periaatteet

4 §

Rajavartioitehtävät

Rajavartiolaitos huolehtii Suomen rajojen rajavalvonnasta sekä henkilöiden maahantu- lo- ja maastalähtövalvontaan kuuluvista raja- tarkastuksista asetuksella rajavartiolaitoksen valvottaviksi säädettyillä rajanylityspaikoilla.

Rajavalvonnan toteuttamiseksi ja sen yhteydessä rajavartiolaitos valvoo valvonta-alueellaan rajavyöhykettä ja Suomen alueellista koskemattomuutta koskevien säännösten noudattamista sekä, niin kuin laissa erikseen säädetään, ampuma-aseita ja ampumatarpeita, maasto-, tie- ja vesiliikennettä, kalastusta, metsästystä, aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä ja merensuojelua koskevien säännösten noudattamista.

Rajatarkastusten toteuttamiseksi ja niiden yhteydessä rajavartiolaitos valvoo I momentissa tarkoitetuilla rajanylityspaikoilla maahantulevaa ja maastalähtevää liikennettä sekä ampuma-aseiden, ampumatarpeiden ja muiden vaarallisten esineiden sekä huumausainneiden, radioaktiivisten aineiden samoin kuin räjähdys- ja muiden vaarallisten aineiden hallussapitämistä koskevien säännösten noudattamista.

5 §

Tullitehtävät

Rajavartiolaitos suorittaa tullilaitoksen ohella tullivalvontaa sekä siihen kuuluvia alustavia tullitoimenpiteitä merellä, meren rannikolla ja maarajoilla samoin kuin niillä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla rajanylityspaikoilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullivalvontaa.

Rajavartiolaitos voi tullilaitoksen viranomaisen pyynnöstä suorittaa henkilöiden maahantuloon ja maastalähtöön kohdistuvaa tullivalvontaa myös sellaisella 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla rajanylityspaikalla, jossa tullilaitos muutoin huolehtii tullivalvonnasta.

6 §

Pelastus- ja avustustehtävät

Rajavartiolaitos osallistuu pelastustoimintaan valvonta-alueellaan antamalla käytettäväksi pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, henkilövoimavaroja ja erityisasiantuntijapalveluja, jos se onnettomuuden laajuus tai erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen. Pelastustoimintaan osallistuminen ei saa vaarantaa rajavartiolaitoksen rajavartiotehtävien ja sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien suorittamista.

Rajavartiolaitos voi suorittaa valvonta-alueellaan sellaisia tehtäviä, jotka ovat tarpeen

maastoon eksyneiden tai siellä muutoin välittömän avun tarpeeseen joutuneiden henkilöiden etsimiseksi ja avustamiseksi. Kadonneen henkilön etsinnän johtovastuu kuuluu poliisille. Meripelastuspalveluun kuuluvista rajavartiolaitoksen tehtävistä säädetään erikseen.

Rajavartiolaitos voi suorittaa valvonta-alueellaan aluksillaan, ilma-aluksillaan ja mailla erityiskulkuneuvoillaan kiireellisiä sairaankuljetuksia, joita sairaankuljetuksesta muutoin huolehtivat viranomaiset tai sairaankuljetuspalveluja tarjoavat elinkeinonharjoittajat eivät voi aluksen, ilma-aluksen tai muun erityiskulkuneuvon puuttumisen vuoksi toteuttaa.

Rajavartiolaitos voi suorittaa valvonta-alueellaan sellaisia erityisiä kuljetuksia, jotka valtion on toteutettava henkilön turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun muu valtion viranomainen ei voi huolehtia tällaisesta kuljetuksesta.

7 §

Sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät

Rajavartiolaitos osallistuu valtakunnan puolustamiseen ja tässä tarkoituksessa antaa henkilöstölleen ja rajavartiolaitoksen palvelukseen määrätyille asevelvollisille samoin kuin vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittaville naisille sotilaskoulutusta sekä ylläpitää ja kehittää puolustusvalmiutta yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa.

Puolustusvalmiuden vaatiessa rajajoukot tai niiden osia voidaan asetuksella liittää puolustusvoimiin.

8 §

Muut tehtävät

Rajavartiolaitoksen muista tehtävistä säädetään lailla.

Rajavartiolaitoksen tai rajavartioviranomaisten tehtävistä lentoliikenteen turvatarkastusten ja muiden sellaisten suoritteiden tai palveluiden tuottamisessa, joiden tuottamista ei ole säädetty yksinomaan valtion viranomaisten tehtäväksi, samoin kuin ilma-kuvausta, rajavyöhykkeellä liikkumista sekä henkilöiden maahantuloa ja maastalähtöä muualta kuin rajanylityspaikan kautta koskevien lupien käsittelyssä säädetään asetuksella.

9 §

Poliisitehtävät

Rajavartiolaitos voi poliisin pyynnöstä yksittäistapauksessa suorittaa valvonta-alueellaan sellaisia poliisilaissa (493/1995) tarkoitettuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvia kiireellisiä poliisin tehtäviä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa.

Jos poliisille kuuluva yksittäinen virkatehtävä edellyttää sellaisen rajavartiolaitoksella olevan kaluston, henkilövoimavarojen tai erityisasiantuntemuksen käyttöä, jota poliisilla ei muuten ole käytettävissään, rajavartiolaitos osallistuu valvonta-alueellaan poliisin apuna virkatehtävän suorittamiseen.

10 §

Tehtävien hoito ja niiden suorittamisessa noudatettavat yleiset periaatteet

Rajavartiolaitoksen tehtävät on hoidettava mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamista koskevien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asettava tärkeysjärjestykseen.

Tehtävien suorittamisessa on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä tasa-arvoista kohtelua ja sovinnollisuutta edistäen. Kenenkään oikeuksiin ei saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin tehtävän suorittamiseksi voidaan pitää puolustettavana.

11 §

Toimenpiteen perusteen ilmoittaminen

Rajavartiomiehen on ilmoitettava henkilön vapauteen kohdistuvan toimenpiteen peruste toimenpiteen kohteena olevalle tai tämän edustajalle, jollei se ole mahdotonta henkilön tilan taikka olosuhteiden johdosta.

Jollei muualla tässä tai muussa laissa toisin säädetä, myös muun kuin vapauteen kohdistuvan toimenpiteen kohteena olevalle tai tämän edustajalle on oikeus saada tieto tämän oikeuksia koskevan toimenpiteen perus-

teesta niin pian kuin se on mahdollista toimenpiteen suorittamista vaarantamatta.

12 §

Toimenpiteestä luopuminen

Rajavartiomiehellä on oikeus luopua toimenpiteestä, milloin sen loppuunsaattaminen voisi johtaa kohtuuttomiin seurauksiin tavoiteltavaan tulokseen nähden.

Rajavartiolaitoksen toimenpidettä pyytäneellä henkilöllä, jonka välitöntä oikeutta asia koskee, on oikeus saada tieto toimenpiteestä luopumisen perusteesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä luopuminen voi sisältää myös luopumisen ilmoituksen tekemisestä vähäpätöisen rikkomuksen johdosta.

13 §

Tullitehtävässä ja poliisitehtävässä noudatettavat yleiset periaatteet

Rajavartiolaitokselle 5 §:ssä säädetyissä tullitehtävissä noudatetaan tullilaissa (1466/1994) ja muussa tullivalvontaa koskevassa laissa säädetyjä periaatteita.

Rajavartiolaitokselle 9 §:ssä säädetyissä poliisitehtävissä noudatetaan poliisilaissa ja muussa poliisin tehtäviä koskevassa laissa säädetyjä periaatteita.

3 luku

Toimivaltuussäännökset

14 §

Oikeus liikkua toisen kiinteistöllä ja oikeus valvontatiloihin

Rajavartioviranomaisilla on oikeus rajavartiolaitoksen valvonta-alueella liikkua toisen maa- ja vesialueella jalan, suksilla ja muilla vastaavilla välineillä sekä rajavartiolaitoksen käytössä olevalla kulkuneuvolla, milloin se on välttämätöntä 4, 6 tai 9 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Rajavartioviranomaisen 1 momentissa tarkoitettua liikkumisesta aiheutetusta vahingosta ja haitasta suoritetaan alueen omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus.

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada ra-

janylityspaikkana olevan liikennepaikan omistajalta tai haltijalta käyttöönsä käyvän hinnan mukaista korvausta vastaan sellaiset valvontatilat, joita rajavalvonnan sekä rajatarkastusten toteuttaminen edellyttää.

15 §

Liikenteen ohjaaminen, rajanylityspaikan sulkeminen ja eristäminen sekä häiritsevästi käyttäytyvän henkilön poistaminen rajanylityspaikalta

Rajavartiomiehellä on oikeus rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädettyllä rajanylityspaikalla, jos se on välttämätöntä rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi, ohjata maasto-, tie- ja vesiliikennettä sekä määrätä kulkuneuvo siirrettäväksi tai siirtää se.

Rajavartiomiehellä on oikeus sulkea, eristää tai tyhjentää rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädetty rajanylityspaikka taikka rajoittaa sillä liikkumista, jos se on tarpeen rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi, järjestyksen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi rajanylityspaikalla taikka henkilön turvallisuuden tai yksityisyyden taikka vaaraan joutuneen omaisuuden suojaamiseksi.

Rajavartiomiehellä on oikeus poistaa rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädettyä rajanylityspaikalta henkilö, joka käyttäytymisellään aiheuttaa huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

16 §

Kulkuneuvon pysäyttäminen sekä maahantulevan tai maastalähtevän kulkuneuvon tarkastaminen

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen valvonta-alueella oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi, jos se on tarpeen rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi.

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädettyllä rajanylityspaikalla oikeus tarkastaa maahantuleva ja maastalähtevä kulkuneuvo rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi.

Erityisestä syystä maahantulevan tai maastalähtevän kulkuneuvon tarkastus voidaan

suorittaa rajanylityspaikan ulkopuolella rajanylityspaikan ja rajan välisellä alueella.

17 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen valvonta-alueella rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvan toimenpiteen suorittamiseksi oikeus saada jokaiselta tiedot tämän nimestä, henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä paikasta, josta hän on tavoitettavissa.

Rajavartiomiehellä on oikeus ottaa kiinni henkilö, joka kieltäytyy antamasta 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa siinä tarkoitetuista seikoista todennäköisesti virheellisen tiedon. Kiinni otettu on päästettävä vapaaksi heti, kun tarvittavat tiedot on saatu, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua kiinniottamisesta.

18 §

Etsintäkuulutetun kiinniottaminen

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen valvonta-alueella oikeus ottaa kiinni etsintäkuulutettu henkilö, joka toimivaltaisen viranomaisen antaman kuulutuksen mukaan on otettava kiinni, pidätettävä tai vangittava taikka otettava säilöön.

19 §

Turvallisuustarkastus

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen valvonta-alueella kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen ja säilöönoton yhteydessä oikeus tarkastaa henkilö, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa tarkastamisen tai säilyttämisen taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Henkilö voidaan 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tarkastaa myös hänen tunnistamistaan varten tarpeellisen asiakirjan löytämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vaarallisten esineiden tai aineiden on tarvittaessa otettava tarkastettavalta pois. Ne on palautettava hänelle vapaaksi päästämisen yhteydessä, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

20 §

*Vaarallisten esineiden ja aineiden
haltuunotto*

Sen lisäksi, mitä muualla tässä tai muussa laissa säädetään, rajavartiomiehellä on 4 §:ssä tarkoitetulla rajanylityspaikalla oikeus ottaa tilapäisesti haltuun aseet, räjähdysaineet tai muut vaaralliset esineet ja niihin kuuluvat tai liittyvät osat ja muut vaaralliset aineet siltä, jonka voidaan perustellusti epäillä ikänsä, päihtymyksensä, mielentilansa tai muiden olosuhteiden perusteella aiheuttavan välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

Haltuun otettu omaisuus on palautettava haltijalle viipymättä ja viimeistään 14 vuorokauden kuluessa.

Jollei esinettä tai ainetta voida vaaratta palauttaa haltijalle, se luovutetaan poliisille joko haltijalle palauttamista tai poliisilain 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten.

21 §

*Rajatarkastukseen sisältyvä henkilön-
tarkastus*

Rajavartiomiehellä on 4 §:ssä tarkoitetulla rajanylityspaikalla oikeus rajatarkastuksen osana suorittaa esitutkintaa toimittamatta maahantulevaan tai maastalähtevään henkilöön kohdistuva henkilöntarkastus sen selvittämiseksi ja toteamiseksi, ettei henkilöllä ole vaatteissaan tai muutoin yllään taikka mukanaan väärennettyjä matkustusasiakirjoja tai laittomasti hallussapidettyjä huumaus- tai radioaktiivisia aineita taikka rikoksella hankittuja maksuvälineitä tai muuta rikoksella hankittua omaisuutta taikka ampuma-aseita, ampumatarpeita tai muita vaarallisia esineitä tai aineita, joiden hallussapitämiseen hänellä ei ole asianmukaista lupaa.

Jos liikenteen sujuvuuden vuoksi tai muusta erityisestä syystä on tarpeen suorittaa rajatarkastus maahantulevassa tai maastalähtevässä, yleiseen liikenteeseen käytettävässä liikkeellä olevassa aluksessa, junassa tai muussa kulkuneuvossa kuin lentokoneessa, rajatarkastus ja sen osana oleva henkilöntarkastus voidaan suorittaa maastalähtevässä kulkuneuvossa sen Suomessa olevan lähtöpaikan ja valtakunnan maarajan tai aluevesirajan välisellä alueella taikka maahantulevassa kulkuneuvossa aluevesirajan ja ra-

janylityspaikan tai valtakunnan maarajan ja kulkuneuvon Suomessa olevan saapumispaikan välisellä alueella, vaikka kulkuneuvon lähtö- tai saapumispaikka olisi rajavartiolaituksen valvonta-alueen ulkopuolella. Lisäksi erityisestä syystä voidaan myös muutoin kuin yleiseen liikenteeseen käytettävässä kulkuneuvossa maahantulevaan tai maastalähtevään henkilöön kohdistuva rajatarkastus ja sen osana henkilöntarkastus suorittaa rajanylityspaikan ja valtakunnan maarajan tai rajanylityspaikan ja aluevesirajan välisellä alueella.

Henkilöntarkastusta koskevat toimenpiteet on suoritettava hienotunteisesti ja siten, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tai vahinkoa tarkastettavalle henkilölle tai hänen yllään tai mukanaan olevalle omaisuudelle.

22 §

*Rajavartiomiehen toimivaltuus
tullitehtävissä*

Rajavartiomiehellä on 5 §:ssä tarkoitetun tullivalvontaan kuuluvan tullitoimenpiteen suorittamiseen sellainen toimivaltuus kuin tullilain 14 §:ssä tarkoitetulle muulle toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään.

Jos 5 §:ssä tarkoitetun tullitehtävän suorittaminen edellyttää henkilönkatsastuksen tai muun kuin henkilön matkatavaroihin tai päällysvaatteisiin kohdistuvan tarkastuksen toteuttamista esitutkintaa suorittamatta, tällaisen toimenpiteen suorittamisessa noudetaan, mitä tullilain 15 §:ssä säädetään. Toimenpiteestä päättää kuitenkin vähintään marjuriin arvoinen upseeri.

23 §

*Rajavartiomiehen toimivaltuus
poliisitehtävissä*

Rajavartiomiehellä on 9 §:ssä tarkoitetussa poliisitehtävissä poliisimiehelle poliisilain 2 luvussa säädetty poliisivaltuudet, jollei toimenpidettä pyytäneen poliisimiehen pyynnössä ole muuta osoitettu poliisilain 27 §:n 3 momentin tai 46 §:n nojalla.

24 §

Voimakeinojen käyttö

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaituksen

valvonta-alueella virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon virkatehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Sillä, joka rajavartiomiehen pyynnöstä tai tämän suostumuksella tilapäisesti avustaa rajavartiomiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen voimakeinoapuun erittäin tärkeän ja kiireellisen rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamisessa, on oikeus rajavartiomiehen ohjauksessa sellaisen välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen, joihin rajavartiomies toimivaltansa rajoissa hänet valtuuttaa.

25 §

Toimenpiteiden kirjaaminen

Edellä 17 ja 18 §:ssä tarkoitettu henkilön kiinniottamisesta, 19 ja 20 §:ssä tarkoitettu omaisuuden haltuun ottamisesta sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilön kohdistuvaa etsintää koskevasta toimenpiteestä on laadittava pöytäkirja tai tehtävä merkintä muuhun asiakirjaan siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

4 luku

Tiedonhankintaa, henkilörekistereitä ja tietojen luovuttamista koskevat säännökset

26 §

Tekninen valvonta

Rajavartiolaitoksella on valvonta-alueellaan valtakunnan maarajan läheisyydessä, meren rannikolla ja merellä sekä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla rajanylityspaikalla samoin kuin rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella oikeus suorittaa muuhun kuin vakituksena asuntona olevaan rakennukseen tai muutoin kotirauhan piiriin kuu-

luvaan rakennukseen tai alueeseen kohdistuvaa teknistä valvontaa osana rajavalvontaa sekä rajatarkastusten turvaamiseksi ja 2 §:n 3 kohdan c alakohdassa ja 4 kohdassa tarkoitettujen rikosten ennalta estämiseksi, rikoksesta epäillyn tunnistamiseksi sekä erityisten valvontakohteiden vartioimiseksi.

Rajanylityspaikalla, valtakunnan maarajoilla, merellä ja meren rannikolta merelle kohdistuvasta teknisestä valvonnasta ei erikseen ilmoiteta. Muun vartioitavan kohteen teknisestä valvonnasta on ilmoitettava sopivalla merkillä.

27 §

Tarkkailu

Rajavartiomiehellä on oikeus rajavartiolaitoksen valvonta-alueella valtionrajarikoksen, laittoman maahantulon järjestämistä koskevan rikoksen tai muun 2 §:n 3 kohdan c alakohdassa tai 4 kohdassa tarkoitettujen rikosten ennalta estämiseksi tai keskeyttämiseksi tarkkailla muualla kuin kotirauhan piirissä olevaa henkilöä, jos tämän käyttäytymisen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyvän tällaiseen rikokseen.

Tarkkailua saadaan 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa kohdistaa lisäksi sellaiseen kotirauhan piiriin ulkopuolella olevaan henkilöön, jonka on perusteltua syytä epäillä myötävaikuttavan 2 §:n 3 kohdan c alakohdassa tai 4 kohdassa tarkoitettuun rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta.

Rajavartiomiehellä on 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi oikeus rajavartiolaitoksen valvonta-alueen ulkopuolella vieraan valtion alueella tarkkailla muuta kuin kotirauhan piirissä olevaa henkilöä rikoksen ennalta estämiseksi tai keskeyttämiseksi siten kuin tarkkailuoikeudesta on Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa sovittu.

28 §

Aineiston käsittely

Tarkkailusta kootut tiedot on viipymättä tarkastettava. Tarkastuksen suorittaa vähintään majurin arvoinen upseeri. Yksinomaan sivullista koskevat tiedot on tarkastuksen jälkeen hävitettävä, jollei niitä tarvita rikoksen selvittämiseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot, joita ei ole liitetty rajavartiolaitoksen henkilörekistereihin tai esitutkinta-aineistoon, on hävitettävä viimeistään yhden vuoden kuluttua siitä, kun aineistoa ei enää todennäköisesti tarvita siihen tarkoitukseen, mihin se on hankittu.

29 §

Oikeus viranomaisilla olevien tietojen saantiin

Sen lisäksi, mitä poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa (509/1995), tullilaissa, tieliikenteen tietojärjestelmästä annetussa laissa (819/1989), ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) ja poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995) säädetään rajavartiolaitoksen oikeudesta saada tietoja niissä mainituista rekistereistä, rajavartiolaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tarpeellisia tietoja rajavalvontaa ja rajatarkastuksia sekä 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten:

1) väestötietojärjestelmästä väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 ja 3 momentissa ja 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asioista; ja

2) työviranomaiselta tiedot työlupaa koskevista hakemuksista ja päätöksistä.

Rajavartiolaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tietoja oikeushallinnon tietojärjestelmästä rajavartiolaitoksen toimittamaa esitutkintaa varten syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista ja syyttäjien päätöksistä, joiden mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, annetuista rangaistusmääräyksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista rikosasioista sekä tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuksista.

Rajavartiolaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rajavalvontaa sekä 4 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten maksutta kulkuneuvoja, liikennettä, viranomaisten toimintavalmiutta ja hälyttämistä koskevia tietoja ilmailu-, kalastus-, merenkulku- ja paloja pelastustoimen viranomaisilta sekä poliisilta, puolustusvoimilta, tullilaitokselta ja ympäristöviranomaisilta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saa luovuttaa rajavartiolaitokselle myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

30 §

Tietojen saanti yksityisiltä

Rajavartiolaitoksella on rajavalvontaa ja rajatarkastusten toteuttamista varten oikeus saada maksutta maahantulevan aluksen, ilma-aluksen sekä muun liikennevälineen omistajalta tai haltijalta tai näiden edustajalta miehistö- ja matkustajaluettelot sekä luettelo muista siinä olevista henkilöistä taikka muutoin vastaavat tiedot maahantulevassa kulkuneuvossa maahantulevista henkilöistä.

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada aluksen ja ilma-aluksen omistajalta tai haltijalta tai näiden edustajalta miehistö- ja matkustajaluettelot sekä luettelo muista siinä olevista henkilöistä taikka muutoin vastaavat tiedot, jos rajavartiolaitokselle lailla säädetyn pelastus- tai avustustehtävän toteuttaminen edellyttää tietojen saamista.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saa luovuttaa rajavartiolaitokselle myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

31 §

Henkilörekisterit

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen rajavartiolaitoksen tehtäviä varten pidettäviin henkilörekistereihin sekä niihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilörekistereitä ovat rajavalvontarekisteri, rikostietorekisteri ja 34 §:n nojalla perustettavat rekisterit.

32 §

Rajavalvontarekisteri

Rajavalvontarekisteri, jonka rekisterinpitäjänä on rajavartiolaitoksen esikunta, on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä pysyvä, valtakunnallinen henkilörekisteri. Rekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja, jotka ovat tarpeen ulkomaalaisten maahantulon ja maastalähdön valvomiseksi, sekä tiedot rajavartiolaitoksen viranomaisten ulkomaalaisiin kohdistamista rajatarkastus- ja

käännyttämistoimenpiteistä sekä käännytys- tai karkotuspäätöksen toimeenpanosta.

Rajavalvontarekisteriin saa tallettaa siltä osin kuin on tarpeen 1 momentissa tarkoitettun valvontatehtävän tai päätöksen toimeenpanoa koskevan tehtävän toteuttamiseksi viisumivelvollisen ulkomaalaisen:

1) tunnistetietoina asianumeron, nimen, sukupuolen, syntymäajan, -paikan ja -maan, henkilötunnuksen, kansalaisuus- ja kansallisuustiedot, siviilisäädyn ja perheolosuhteet sekä osoite- ja muut yhteystiedot;

2) tiedot henkilön maahantuloon tai maastalähtöön käyttämästä huvialuksesta tai muusta käyttämästään kulkuneuvosta, matkareitistä, myönnetystä luvasta tulla tai lähteä maasta muualta kuin avoimna olevan rajanylityspaikan kautta sekä tiedot rajavartiomiehen toimenpiteestä maahantulevan henkilön ohjaamisesta tulliselvitystä varten tullitoimipaikkaan; sekä

3) tiedot rajavartiomiehen myöntämästä viisumista ja rajatarkastukseen sisältyvästä henkilöntarkastustoimenpiteestä ja toimenpiteistä ulkomaalaisen oman turvallisuuden tai rajavartiomiehen työturvallisuuden varmistamiseksi, rajavartiomiehelle jätetystä turvapaikkahakemuksesta, käännyttämistä koskevasta rajavartiomiehen päätöksestä sekä käännyttämispäätöksen tai maastakarkottamispäätöksen täytäntöönpanosta silloin, kun päätös on rajavartiolaitoksen toimenpitein pantu täytäntöön.

Rajavalvontarekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja myös Suomessa ulkomaalaisen vastaanottajana olevasta henkilöstä, joka ulkomaalaiselta puuttuvien rahavarojen vuoksi vastaa hänen maassa oleskelu- ja kotimatkakustannuksistaan sekä niistä viisumivapaus-sopimuksissa tarkoitetuista ulkomaalaisista, joiden oleskelu maassa ylittää sopimuksessa mainitun ajan.

33 §

Rikostietorekisteri

Rikostietorekisteri, jonka rekisterinpitäjänä on rajavartiolaitoksen esikunta, on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä pysyvä valtakunnallinen henkilörekisteri. Rekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja, jotka ovat tarpeen 2 §:n 3 kohdan c alakohdassa ja 4 kohdassa tarkoitettujen rikoksen tai 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomista koskevan rangaistavan

teon tai laiminlyönnin tai tullirikoksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi, sekä tietoja tällaisia rikoksia koskevista ilmoituksista ja tietoja koti- tai ulkomaan viranomaiselle annetusta virka-avusta.

Rikostietorekisteriin saa tallettaa ilmoittajana, todistajana tai asianomistajana esiintyvistä taikka asiaan muutoin liittyvästä muusta kuin syylliseksi epäillystä henkilöstä suku- ja etunimen, ammatin, kansalaisuus- ja syntymäaikatiedot, henkilötunnuksen sekä osoite- ja muut yhteystiedot.

Rikostietorekisteriin saa tallettaa syylliseksi epäillyn henkilön henkilöllisyyttä koskevinä tunnistetietoina nimen, sukupuolen, syntymäajan, -paikan ja -maan, henkilötunnuksen, kansalaisuus- ja kansallisuustiedot sekä ulkomaalaisen henkilön matkustusasiakirjan tiedot sekä tiedot epäillystä rikoksesta, sen yhteydessä käytetystä kulkuneuvosta, pakkokeinoin mukaisista käytetyistä pakkokeinoista sekä tiedoksi annetusta rangaistusvaatimuksesta ja määrätystä rikesakosta sekä rikoksesta syylliseksi epäiltyä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiomiehen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot. Lisäksi rekisteriin saa tallettaa syylliseksi epäillyn yhteisön, säätiön tai muun oikeushenkilön tunnistetiedot.

34 §

Työryhmän taikka yhden tai useamman rajavartiolaitoksen yksikön käyttöön tarkoitetut henkilörekisterit

Rajavartiolaitoksen yksikön tai sen asettaman työryhmän käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterin perustamisesta päättää yksikkö, joka toimii myös rekisterinpitäjänä.

Useamman hallintoyksikön käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterin perustamisesta päättää rajavartiolaitoksen esikunta, joka toimii myös rekisterinpitäjänä.

35 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömät tiedot

Rajavartiolaitoksen yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, 4 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen yksittäiseen tehtävään, saa kerätä ja tallettaa vain 33 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin.

36 §

Arkaluonteiset tiedot

Henkilötietojen suojaa koskevien säännösten estämättä tässä laissa tarkoitettuun henkilörekisteriin saa kerätä ja tallettaa henkilötietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta silloin, kun tiedot ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia.

37 §

Tarkastusoikeuden rajoitukset

Sen lisäksi, mitä henkilötietojen suojaa koskevissa säännöksissä säädetään rekisteröidyn henkilön tarkastusoikeuden rajoittamisesta, rekisteröidyllä henkilöllä ei ole tarkastusoikeutta rikostietorekisteriin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa rikostietorekisteriin talletettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

38 §

Tarkastusoikeuden toteuttaminen

Tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovelletaan henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä, jollei 2 momentissa toisin säädetä.

Rekisteröidyn on tarkastusoikeutta käyttäessään esitettävä sitä koskeva pyyntö henkilökohtaisesti rajavartiolaitoksen yksikössä ja todistettava henkilöllisyytensä.

39 §

Tietojen poistaminen rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä

Henkilöä koskevat tiedot poistetaan rikostietorekisteristä viimeistään 10 vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä tai, jos rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika on yli 10 vuotta, viimeistään yhden vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta taikka viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän päätöksestä, jonka mukaan kyseessä ei ole rikos tai asiassa ei ole näyttöä rikoksesta, tai viimeistään yhden vuoden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon siitä, että syyte on hylätty.

Rajavalvontarekisterin ja 34 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterin tiedot poistetaan, kun tieto on todettu rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeettomaksi. Rajavalvontarekisteriin ja 34 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin talletettujen tietojen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa.

Kaikki henkilöä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

40 §

Tietojen luovuttaminen rajavartioviranomaisille

Rekisterinpitäjällä on oikeus luovuttaa 34 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien tietoja muulle kuin rekisterinpitäjänä olevalle rajavartioviranomaiselle, jos se on tarpeen rajavartiolaitokselle säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rekisterien tietoja muuhun kuin rekisterin käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön ja 35 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun se on tarpeen:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi; tai
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

41 §

Tietojen luovuttaminen muulle kuin rajavartioviranomaiselle

Rekisterinpitäjällä on oikeus luovuttaa 32—34 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien tietoja, jotka ovat tarpeen:

- 1) poliisille henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista ja esitutkintaa varten sekä valtion turvallisuuden suojaamiseksi;
- 2) ulkomaalaisvirastolle ulkomaalaista, kansalaisuutta, pakolaisuutta ja turvapaikkaa koskevien asioiden käsittelyä varten;
- 3) ulkoasiainhallinnon viranomaiselle pas-

sia, viisumia, oleskelulupaa tai työlupaa koskevan asian käsittelyä varten;

4) tullilaitoksen viranomaiselle ulkomaanliikenteen valvontaa, tullirikosten ennalta estämistä, keskeyttämistä ja selvittämistä sekä henkilöiden maahantulon ja maastalähden valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista varten;

5) ajoneuvohallinnon viranomaisille ajoneuvon rekisteröintiä ja rekisteröityä ajoneuvoa koskevien asioiden käsittelyä varten;

6) ilmailuviranomaiselle ilmaliikenteen valvontaa varten;

7) merenkulkuviranomaiselle meriliikenteen valvontaa varten;

8) palo- ja pelastustoimen viranomaisille etsintä- ja pelastuspalvelua koskevia toimenpiteitä varten;

9) puolustusvoimien viranomaisille Suomen alueen valvontaa ja sen alueellisen koskemattomuuden turvaamista varten sekä poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetun lain 1 §:ssä säädettyä tehtävää varten;

10) sosiaaliviranomaisille turvapaikan hakijaa koskevan asian käsittelyä varten;

11) työviranomaisille ulkomaalaisen työlupaa tai työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten; sekä

12) ympäristöviranomaisille aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä ja merensuojelun valvontaa koskevia tehtäviä varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rekisterien tietoja muuhun kuin rekisterien käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön ja 35 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun se on tarpeen:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi; tai

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

42 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaille

Rekisterinpitäjällä on oikeus luovuttaa 32—34 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien tietoja, jotka ovat tarpeen:

1) yksilöiden suojelusta henkilötietojen au-

tomaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 36/1992) määrätyt edellytykset täyttävän Pohjoismaan tai Euroopan unionin jäsenvaltion rajavalvontaa, rajatarkastuksia sekä rajatarkastuksia korvaavia toimenpiteitä suorittaville viranomaisille rajavalvonnan ja rajatarkastusten sekä niitä korvaavien toimenpiteiden suorittamista varten;

2) Euroopan unionin jäsenvaltion rajavalvontaa, rajatarkastuksia taikka rajatarkastuksia korvaavia toimenpiteitä suorittaville viranomaisille rajavalvonnan ja rajatarkastusten sekä niitä korvaavien toimenpiteiden suorittamista varten;

3) yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa määrätyt edellytykset täyttävän, muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun valtion rajavalvontaa ja rajatarkastuksia suorittaville viranomaisille rajavalvonnan ja rajatarkastusten suorittamista varten;

4) Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnan rajalla noudatettavasta järjestyksestä ja rajatapahtumain selvittämisjärjestyksestä tehdyssä sopimuksessa (SopS 32/1960) tarkoitetuille viranomaisille sopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä varten;

5) Suomen ja Viron välisessä laittomasti maahan saapuneiden ja maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 70/1996), Suomen ja Latvian välisessä laittomasti maahan saapuneiden ja maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 16/1997) ja Suomen ja Liettuan välisessä laittomasti maahan saapuneiden ja maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 58/1997) rajavalvontaa ja rajatarkastuksia suorittaville viranomaisille sopimuksissa tarkoitettuja tehtäviä varten; ja

6) keskusrikospoliisille luovutettavaksi edelleen Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (SopS 79/1998) mukaisesti Euroopan poliisivirastolle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rekisterien tietoja muuhun kuin rekisterien käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön ja 35 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun se on tarpeen:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi; tai

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta voitaisiin Suomessa tehtynä tuomita vankeutta.

Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

5 luku

Rikosten esitutkinta ja rikosasiain muu käsittely, muun kuin rikosasian tutkinta sekä vapautensa menettäneen henkilön käsittely

43 §

Rikosasiain käsittely

Rajavartiolaitos voi toimittaa rikoksen esitutkinnan, jos esitutkinta koskee 2 §:n 3 kohdan c alakohdassa tai 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua rikosta taikka 4 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomista koskevaa rangaistavaa tekoa tai laiminlyöntiä tai tullirikosta.

Jos 1 momentissa tarkoitetun rikosasian esitutkinta vaatii laajoja esitutkintatoimenpiteitä tai edellyttää henkilön saapumista erikseen pidettävään kuulusteluun, rajavartiolaitos huolehtii toimenpiteistä rikoksen esitutkinnan aloittamiseksi ja sen toimittamisen turvaamiseksi sekä esitutkinnan siirtämiseksi poliisiin tai muun esitutkintaviranomaisen toimitettavaksi.

Sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävän rikoksen tutkinnasta säädetään sotilaskurinpitolaissa (331/1983).

44 §

Rikosasiain esitutkinta

Rajavartiolaitoksesta on sen suorittamassa esitutkinnassa voimassa, mitä esitutkintalaissa (449/1987) säädetään esitutkintaviranomaisesta.

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitoksen suorittamassa esitutkinnassa sama oikeus ryhtyä tutkintatoimenpiteisiin ja käyttää pakkokeinoja kuin poliisimiehellä esitutkintalain ja pakkokeinolain (450/1987) mukaan poliisin suorittamassa esitutkinnassa. Rajavartiolaitoksen toimesta suoritettavassa esitutkinnassa ei kuitenkaan saa käyttää telekuuntelua eikä televalvontaa.

Tutkinnanjohtajana rajavartiolaitoksen toimittamassa esitutkinnassa on pakkokeinolain

1 luvun 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettu rajavartiolaitoksen virkamies. Erityisestä syystä tutkinnanjohtajana saa olla vähintään ylikuulantin arvoinen upseeri tai opistoupseeri.

45 §

Luopuminen esitutkinnan toimittamisesta ja poikkeukset syyteharkintaan saattamisesta

Jos rajavartiolaitoksen toimitettavaksi kuuluvasta esitutkinnasta on esitutkintalain 2 §:n 2 momentin nojalla luovuttu, rajavartiomies voi kuitenkin antaa mainitussa säännöksessä tarkoitettuun rikokseen syyllistyneelle huomautuksen.

Jos rajavartiolaitoksen toimittama esitutkinta koskee aluevalvontasäännösten rikkomista ja jos rikokseen syylliseksi epäilty on ulkomaalaisen valtionaluksen tai valtioonilaluksen henkilöstöön kuuluva ulkomaalainen henkilö tai muu ulkomaalainen siviili- tai sotilashenkilö, joka on käännytetty tai muutoin poistunut Suomesta, tutkinnanjohtajalla on oikeus esitutkintalain 43 §:n säännöksen estämättä jättää asia saattamatta syyttäjän harkittavaksi.

Sotilasoikeudenkäyntiasian syyteharkintaan saattamisesta säädetään sotilasoikeudenkäyntilaissa (326/1983).

46 §

Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesakon määrääminen

Jos rajavartiolaitoksen tutkittavana oleva rikosasia voidaan käsitellä rangaistusmääräysmenettelyssä, asetuksella säädettävässä järjestyksessä tehtävään määrätty rajavartiomies voi esitutkinnan yhteydessä antaa rangaistusvaatimuksia siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) 3—7 §:ssä säädetään.

Jos rajavartiolaitoksen tutkittavana olevassa rikosasiassa voidaan seuraamukseksi määrätä rikesakkolaissa (66/1983) tarkoitettu rikesakko, 1 momentissa tarkoitettulla rajavartiomiehellä on oikeus määrätä rikesakko.

Rajavartiolaitoksen käsiteltävänä olevassa rikesakkoasiassa rajavartioston komentajan ja merivartioston komentajan tehtävistä on voimassa, mitä rikesakkolaissa säädetään poliisipiirin päällikön tehtävistä rikesakkoasiassa.

47 §

Rajatapahtuman ja maahantulevan ulkomaalaisen maahantuloedellytysten tutkinta

Rajavartiolaitos voi toimittaa tutkinnan 42 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitussa sopimuksessa tarkoitetun rajatapahtuman selvittämiseksi samoin kuin ulkomaalaislaissa tarkoitetun maahantulevan henkilön maahantuloedellytystä, käännyttämisen perusteita tai viisumia koskevan seikan taikka turvapaikanhakijan henkilöllisyyden, maahantulon ja matkareitin selvittämiseksi. Tällaista tutkintaa toimitettaessa on soveltuvin osin menettävä siten kuin tutkinnan suorittamisesta esitutkinnassa säädetään.

Jos rajatapahtuman tutkinta koskee jonkun henkilön oikeuksiin tai velvollisuuksiin kuuluvan seikan selvittämistä, hänen asemaansa sovelletaan esitutkinnan asianosaista koskevia säännöksiä. Sama koskee maahantulevan ulkomaalaisen asemaa tutkinnassa. Asianosaisten sekä tämän laillisen edustajan ja asiamiehen on pysyttävä totuudessa tehdesään selkoa tutkittavasta asiasta ja vastatesaan esitettyihin kysymyksiin. Tutkittava henkilö on velvollinen olemaan tutkinnassa enintään 12 tuntia kerrallaan.

Rajavartiomiehellä on tässä pykälässä tarkoitettuna tutkinnan suorittamiseksi rajavartiolaitoksen valvonta-alueella oikeus päästä alueelle, jossa tutkinnan kohteena oleva tapahtuma on sattunut, ja tarkastaa esineitä tai asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä tutkinnan suorittamiselle.

48 §

Vapautensa menettäneen henkilön käsittely

Rajavartiomiehen 17 §:n 2 momentin tai 18 §:n taikka 43 §:n säännösten nojalla kiinniottaman tai pidättämän henkilön käsittelyssä noudatetaan, mitä tutkintavankeudesta annetun lain (615/1974) 19 §:ssä säädetään rikoksesta epäiltyinä pidätettyjen tai muutoin lain nojalla vapautensa menettäneiden käsittelystä. Kiinniottetun oikeuksia saa rajoittaa vain siinä määrin kuin kiinniottamisen tarkoitus vaatii.

Rajavartiomiehen 18 §:n nojalla tai 44 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla kiinniottama tai pidättämä henkilö on luovutettava viipymättä poliisille.

Jos poliisi ei voi muiden virkatehtäviensä,

kuljetusmatkan pituuden tai muun syyn vuoksi ottaa 1 momentissa tarkoitettua henkilöä heti haltuunsa, häntä saadaan säilyttää tilapäisesti rajavartiolaitoksen hallinnassa olevissa rajanylityspaikan tiloissa tai kiinniottopaikkaa lähinnä olevassa rajavartiolaitoksen yksikössä, kuitenkin enintään 24 tuntia kiinniottamisesta.

6 luku

Erinäiset säännökset

49 §

Virat ja sotilasvirkaan nimittäminen

Rajavartiolaitoksessa voi olla upseerin, opistoupseerin, erikoisupseerin, merivartijan ja rajavartijan sotilasvirkoja sekä siviilivirkoja.

Rajavartiolaitoksen upseerit nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvostossa tai sotilaallisten nimitysasiain esittelyssä.

Rajavartiolaitoksen sotilaalliset nimitysasiat esittelee tasavallan presidentille ministeri, jonka toimialaan rajavartiolaitos valtioneuvoston ohjesäännön mukaan kuuluu.

50 §

Virkamiehen siirtäminen ja tehtävään määrääminen

Rajavartiolaitoksen virkamies on velvollinen siirtymään toiseen rajavartiolaitoksen virkaan tai tehtävään, kun se on tarpeen rajavartiolaitoksen yksityiskohtaisen kokoonpanon mukaisen avoimen viran tai tehtävän täyttämistä varten taikka muutoin palveluksen asianmukaista järjestämistä varten.

Jos siirtäminen toiseen virkaan tai tehtävään aiheuttaa virkamiehelle palveluspaikkakunnan muutoksen, asianomaiselle on annettava päätöksestä tieto vähintään kolme kuukautta aikaisemmin.

Toiseen virkaan tai tehtävään siirtämistä koskevaan päätökseen, joka aiheuttaa virkamiehen palveluspaikkakunnan muuttumisen, saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Siirtämistä koskeva päätös tulee kuitenkin noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä. Muuhun toiseen virkaan tai tehtävään siirtämistä taikka virkamiehen tehtävään

määräämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

51 §

Sotilasrikossäännösten soveltaminen

Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa palvelevat ovat rikoslain (39/1889) 45 luvun sotilaita koskevien säännösten alaisia.

Sota-aikana ovat rikoslain 45 luvun säännösten alaisia rajavartiolaitoksessa myös sanotun luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä vastaavissa tehtävissä palvelevat henkilöt.

Tarkempia säännöksiä sotilasrikosten esitutkinnasta sekä sotilaskurinpitolain 12 §:ssä tarkoitetuista rajavartiolaitoksen kurinpitoesimiehistä, 31 §:ssä tarkoitettun lausunnon antamisesta ja 46 §:ssä tarkoitettusta täytäntöönpanosta rajavartiolaitoksessa käsiteltävässä sotilaskurinpitoasiassa annetaan aseuksella.

52 §

Sotilasvirassa palvelevan tai sotilasvirkaan pyrkivän potilasasiakirjoihin sisältyvien terveydellisiä rajoituksia koskevien tietojen ilmoittaminen

Jos lääkäri toteaa palveluskelpoisuustarkastuksessa, palvelukseen ottamista koskevassa terveystarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa, että rajavartiolaitoksen sotilasvirassa palvelevalla tai siihen otettavalla henkilöllä on sellaisia terveydellisiä rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen virkatehtävissä, lääkärin on, sen estämättä, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) säädetään potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta, annettava viivytyksettä tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä lausunto asianomaiselle rajavartiioviranomaiselle. Tässä tarkoitettu rajavartiioviranomainen on asetuksella tarkemmin säädettyä sen rajavartiolaitoksen yksikön päällikkö, jossa palvelevaa tai jonka palvelukseen otettavaa virkamiestä lausunto koskee.

Lääkärin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitettava antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut rajavartiioviranomaiset eivät saa ilman asianomaisen kirjallista suostumusta sivulliselle ilmaista hänen terveydentilaansa koskevaa salassa pidettävää tietoa, jonka he ovat asemansa tai tehtävänsä perusteella saaneet.

53 §

Virkamiesten ilmoitus- ja muu toimintavelvollisuus

Rajavartiolaitoksen virkamies on velvollinen ilmoittamaan esimiehelleen tietoonsa tulleesta rajavartiolaitoksen tehtäviä koskevasta tärkeästä seikasta sekä tarvittaessa myös vapaa-aikanaan ryhtymään välttämättömiin toimenpiteisiin rajavartiolaitoksen tehtävien alaan kuuluvan vakavan rikoksen estämiseksi taikka etsintä- tai avustustehtävän käynnistämiseksi.

54 §

Virkamiesten ja muiden henkilöiden vaitiovelvollisuus ja tietojen hyväksikäyttökielto

Rajavartiolaitoksen virkamies samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan rajavartiolaitoksessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiovelvollisuus. Vaitiovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta rajavartiolaitoksessa tai tehtävän hoitaminen rajavartiolaitoksen lukuun on päättynyt.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) nojalla, harjoittelijana tai muutoin toimii rajavartiolaitoksessa tai toimii rajavartiolaitoksen toimeksiannosta tai toimeksiantotehtävää hoitavan palveluksessa taikka joka on saanut salassa pidettäviä tietoja lain tai sen nojalla annetun luvan nojalla, jollei laista tai sen nojalla annetusta luvasta muuta johdu. Asianosainen taikka hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmaista sivulliselle toista koskevia salassa pidettäviä tietoja.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu henkilö ei saa käyttää hyödykseen tai toisen

hyödyksi tai vahingoksi salassa pidettäviä tietoja. Asianosainen taikka hänen edustajansa tai avustajansa saa kuitenkin käyttää saamiaan tietoja sen asian käsittelyssä, johon tiedonsaantioikeus perustuu.

55 §

Virkamiesten vaitiolo-oikeus

Rajavartiolaitoksen virkamies ei ole todistajana tai muuten kuultaessa velvollinen ilmaisemaan hänelle hänen palvelussuhteessaan luottamuksellisesti tietoja antaneen henkilöllisyyttä eikä salassa pidettäviä taktisia tai teknisiä menetelmiä.

Tuomioistuin voi kuitenkin erittäin painavien syiden vaatiessa määrätä ilmaistavaksi 1 momentissa mainitun tiedon, milloin virallinen syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta saattaa seurata vankeutta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus. Tietoja antaneen henkilöllisyyttä ei tällöinkään saa määrätä ilmaistavaksi, jos siitä ilmeisesti aiheutuisi vakavaa vaaraa hänen tai hänen läheisensä turvallisuudelle.

56 §

Asevelvolliset ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat

Asevelvollisia voidaan määrätä koulutettavaksi rajavartiolaitoksessa. Sama koskee naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa tarkoitettuun asepalvelukseen otettuja. Edellä mainittujen palveluksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä säädetään asevelvollisten ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen otettujen naisten palveluksesta puolustusvoimissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja asevelvollisia ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen otettuja voidaan tarvittaessa käyttää rajavartiolaitoksen toiminnan tukena.

57 §

Rajavartiolaitoksen antama virka-apu

Rajavartiolaitos on velvollinen antamaan muulle valtion viranomaiselle virka-apua sen mukaan kuin siitä erikseen laissa säädetään. Rajavartiolaitos voi lisäksi pyynnöstä antaa valvonta-alueellaan muulle viranomaiselle

laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi virka-apua.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun virka-avun antamisen edellytyksenä on, että virka-apua pyytävää viranomaisesta estetään suorittamasta virkatehtäviään eikä viranomainen voi saada esteen poistamiseksi poliisilta virka-apua, tai että viranomainen ei muutoin voi saada käyttöönsä sellaisia vain rajavartiolaitoksella olevia erityisiä kuljetus- tai valvontavälineitä taikka muita erityisiä laitteita, joita virka-apua pyytävä viranomainen tarvitsee tehtävässään.

Sen lisäksi, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, rajavartiolaitos on velvollinen antamaan virka-apua valvonta-alueensa ulkopuolella:

1) pelastusviranomaiselle antamalla käytettäväksi pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, henkilövoimavaroja ja erityisasiantuntijapalveluja, jos se onnettomuuden laajuus tai erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen; ja

2) poliisille, jos poliisille kuuluva yksittäinen virkatehtävä edellyttää sellaisen rajavartiolaitoksella olevan kaluston, henkilövoimavarojen tai erityisasiantuntemuksen käyttöä, jota poliisilla ei muuten ole käytettävissään. Poliisille virka-apua antavan rajavartiomiehen toimivaltuuksista on voimassa, mitä poliisilain 46 §:ssä säädetään.

Erityisestä syystä rajavartiolaitos voi antaa muutakin virka-apua valvonta-alueensa ulkopuolella siten kuin siitä asetuksella säädetään.

58 §

Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu

Viranomaisen on annettava rajavartiolaitokselle kuuluvan tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen viranomainen on toimivaltainen. Päätöksen virka-avun pyytämisestä tekee vähintään majurin arvoinen upseeri.

59 §

Rajavartiomiestä avustavan henkilön valtuudet

Henkilöllä, joka avustaa rajavartiomiestä tämän pyynnöstä tai suostumuksella virkatehtävän suorittamisessa, on tällöin oikeus

rajavartiomiehen ohjeiden mukaisesti käyttää sellaisia rajavartiomiehelle kuuluvia valtuuksia, jotka rajavartiomies toimivaltansa rajoissa osoittaa. Oikeudesta käyttää voimakeinoja on kuitenkin voimassa, mitä 24 §:n 3 momentissa säädetään.

60 §

Rajavartiolaitoksen merenkulku

Rajavartiolaitokselle säädettyjä tehtäviä varten rajavartiolaitos harjoittaa valtion tarpeisiin merenkulkua, jossa noudatetaan merenkulkua koskevaa lainsäädäntöä siten kuin merilain (674/1994) 1 luvun 9 §:ssä säädetään.

Rajavartiolaitoksella on oikeus merilain 16 luvun säännösten estämättä luopua rajavartiolaitoksen alusten suorittaman meripelastustyön johdosta tulevasta pelastuspalkkiosta sekä rajavartiolaitoksen että sen aluksissa palvelevien virkamiesten, asevelvollisten ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien osalta.

Asetuksella säädetään pelastuspalkkion jakamisesta noudatettavista perusteista rajavartiolaitoksen aluksen suorittamaa pelastuksen, jos pelastuspalkkiosta ei luovuta.

61 §

Rajavartiolaitoksen ilmairu

Tässä tai muussa laissa rajavartiolaitokselle säädettyjä tehtäviä varten rajavartiolaitos harjoittaa sellaista yksinomaan valtion tarkoituksiin tapahtuvaa ilmairu kuin ilmairulain (281/1995) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetaan. Rajavartiolaitoksen ilma-alukset voidaan valtion omaisuutena ilmairulain säännösten estämättä jättää vakuuttamatta, jolloin valtio vastaa niistä vahingoista, joista korvaus muutoin suoritettaisiin ilmairulain 68 ja 69 §:ssä tarkoitettua vakuutuksesta. Se, mitä edellä säädetään valtion korvausvastuusta, koskee myös muuta kuin rajavartiolaitoksen ilma-alusta, jos se on vahingon sattuessa rajavartiolaitoksen käytössä.

Ilmairulaitoksen antamien lentosääntöjen ja ilmairua koskevien määräysten noudattamisesta rajavartiolaitoksen ilmairutoiminnassa säädetään ilmairulain 4 §:ssä. Rajavartiolaitos saa ilmairulain 4 §:n 3 momentissa säädettyssä tarkoituksessa poiketa ilmairutoiminnassaan edellä tarkoitetuista lentosäännöistä

ja muista määräyksistä siten kuin rajavartiolaitoksen päällikkö poikkeavasta menettelystä määrää. Poikkeava menettely on suunniteltava ja toteutettava siten, että poikkeamisilla ei vaaranneta lentoturvallisuutta. Rajavartiolaitoksen on ennen määräysten antamista sovittava poikkeavasta menettelystä Ilmailulaitoksen kanssa.

Jos 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittaminen välttämättä vaatii rajavartiolaitoksen käytössä olevan ilma-aluksen tilapäistä laskeutumista tai lentoonlähtöä muualta kuin ilmairulain 39 §:ssä tarkoitettua lentopaikalta, rajavartiolaitoksella on ilmairulain säännösten estämättä oikeus siihen, jos lentoturvallisuutta ei vaaranneta.

62 §

Rajavartiolaitoksen suoritteista perittävät maksut

Rajavartiolaitoksen muulle viranomaiselle antamasta virka-avusta voidaan periä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettua omakustannushintaa alempi maksu tai jättää maksu kokonaan perimättä, jos virka-apua annetaan rajavartiolaitoksen oman tehtävien yhteydessä.

Jos rajavartiolaitoksen tehtävien järjestelyä sitä vaatii, rajavartiolaitoksen hallinnassa olevia asuinhuoneistoja voidaan valtion maksuperustelain säännösten estämättä vuokrata rajavartiolaitoksen virkamiesten asuinnoiksi liiketaloudellisesti hinnoiteltavaa vuokravastiketta alempaa vastiketta vastaan siinä järjestyksessä kuin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu ministeriö siitä päättää.

Rajavartiolaitoksella on valtion maksuperustelain säännösten estämättä oikeus luopua perimästä maksua 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua sairaankuljetuksesta, jos maksun periminen yksittäistapauksessa olisi kohtuutonta.

63 §

Henkilö- ja omaisuusvahinko

Rajavartiolaitoksen virkamiehen on viivytyksettä tehtävä esimiehelleen ilmoitus virka-tehtävän suorittamisen yhteydessä syntyneestä muusta kuin vähäiseksi katsottavasta henkilö- tai omaisuusvahingosta. Tapahtumasta tulee tarvittaessa taikka vahinkoa kärsineen tai virkatoimen suorittaneen pyynnöstä toi-

mittaa tutkinta. Tutkinnan suorittaa poliisi, jollei kyseessä ole sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävä vahinkoasia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden yhteydessä vammoja saaneelle on viivytystä annettava hoitoa ja järjestettävä tarvittaessa lääkärinapua. Jos joku ilmoittaa saaneensa vammoja rajavartiomiehen toimenpiteen johdosta, on hänelle niin pian kuin mahdollista annettava tilaisuus päästä lääkärintarkastukseen tai jollei se ole välittömästi mahdollista, esteettömän henkilön tarkastettavaksi.

Kustannukset 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä suoritetaan ennakolta valtion varoista.

64 §

Haitan ja vahingon korvaaminen

Rajavartiolaitoksen esikunta myöntää ja suorittaa korvauksen 14 ja 62 §:ssä tarkoitettua haitasta ja vahingosta.

Korvausta on haettava rajavartiolaitoksen esikunnalta kirjallisesti, mikäli mahdollista kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun haittaa tai vahinkoa kärsinyt sai tiedon haitan tai vahingon tapahtumisesta.

65 §

Kansainvälinen toiminta

Rajavartiomiehellä on oikeus 4 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi rajavartiolaitoksen valvonta-alueella rikoksenteosta vereksettään tavatun henkilön kiinniottamiseksi jatkaa aloitettua takaa-ajoa Suomen maarajan yli vieraan valtion alueelle sen mukaan kuin oikeudesta takaa-ajon jatkamisesta vieraan valtion alueella on Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa sovittu.

Rajavartiomiehellä on vieraan valtion alueella tapahtuvassa takaa-ajossa sellainen toimivalta kuin 1 momentissa tarkoitettussa sopimuksessa on sovittu. Rajavartiomiehen virkavelvollisuuksista ja virkamiesasemaan kuuluvista eduista vieraan valtion alueella tapahtuvan takaa-ajon ja 27 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tarkkailun osalta on voimassa soveltuvin osin samat säännökset ja määräykset kuin Suomessa toteutettavassa virkatehtävässä.

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu ministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan taikka vaadi eduskunnan

suostumusta tai tasavallan presidentin toimenpidettä, tehdä rajavartiolaitoksen tehtävien alaan kuuluvia, tavanomaisina pidettäviä yhteistoimintasopimuksia Suomen rajoihin rajoittuvien valtioiden ja muidenkin Itämeren rantavaltioiden rajavalvonnasta ja rajatarkastusten suorittamisesta vastaavien viranomaisien kanssa.

66 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan

1) kieltäytyy antamasta rajavartiomiehen pyynnöstä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja;

2) jättää noudattamatta rajavartiomiehen antaman liikenteen ohjaamiseksi taikka kuluneuvon pysäyttämiseksi 15 §:n 1 momentissa tai 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua selvästi havaittavan merkin tai määräyksen; taikka

3) jättää noudattamatta rajavartiomiehen antaman paikan tai alueen eristämiseksi tai tyhjentämiseksi 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua käskyn tai kiellon,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *niskoittelusta rajavartiomiestä vastaan* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

67 §

Tarkemmat säännökset

Asetuksella säädetään:

1) rajavartiolaitoksen tarkemmasta kokoonpanosta sekä rajavartiolaitoksen esikunnan, rajavartioston, merivartioston ja rajavartiolaitoksen muun yksikön tehtävistä;

2) oikeudesta järjestää rajavartiolaitoksen virkamiehille maksutonta sairaanhoitoa;

3) sotilasarvoista ja niihin ylentämisestä;

4) rajavartiolaitoksessa annettavan koulutuksen järjestelyistä, oppilasvalintamenettelystä, oppiaineista, tutkintovaatimuksista, arvostelumenettelystä sekä koulutukseen osallistuvien virkamiesten opiskelun keskeyttämisestä; sekä

5) rajavartiolaitoksen virkapuvusta, virkamerkistä, tunnuskuvasta, muusta varustuksesta sekä ansiorististä ja ansiomitalista.

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu ministeriö voi antaa tarkempia säännöksiä menettelystä kiinni otettujen käsittelyssä, haluttuun otetun omaisuuden säilyttämisessä, kul-

kuneuvon pysäyttämässä ja voimakeinojen käyttämisessä samoin kuin voimankäyttövälineistä ja virka-avun antamisesta.

68 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 21 päivänä maaliskuuta 1999.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Tällä lailla kumotaan rajavartiolaitoksesta 10 päivänä tammikuuta 1975 annettu laki (5/1975) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Jouni Backman*

N:o 321

Asetus rajavartiolaiksesta

Annettu Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Sisäasiainministerin esittelystä säädetään rajavartiolaiksesta 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun lain (320/1999) nojalla:

1 luku

Rajavartiolaikoksen tehtävät, kokoonpano ja johtosuhteet

1 §

Rajavartiolaikoksen tehtävät

Rajavartiolaikoksen rajavartiotehtävistä, tullitehtävistä, pelastus- ja avustustehtävistä, poliisitehtävistä sekä erinäisten säännösten noudattamista koskevista valvontatehtävistä rajavartiolaikoksen valvonta-alueella samoin kuin pelastusviranomaisille ja poliisille annettavasta virka-avusta sekä sotilaallisen maanpuolustuksen ja muista tehtävistä säädetään lailla.

Rajavartiolaikoksen tehtävänä on lisäksi:

1) huolehtia kansainvälisessä lentoliikenteessä matkustavien henkilöiden turvatarkastuksista niillä rajavartiolaikoksen valvottavilla lentoliikenteen rajanylityspaikoilla, joiden osalta rajavartiolaikoksen esikunta ja Ilmailulaitos siitä sopivat; sekä

2) antaa pyynnöstä rajavartiolaikoksen valvonta-alueen ulkopuolella muulle viranomaiselle sellaista virka-apua, jota voidaan antaa ilman rajavartiolaiksesta annetun lain (320/1999) 14—27 §:ssä säädettyjä vain rajavartiolaikoksen valvonta-alueella voimassa olevia toimivaltuuksia.

2 §

Rajavartiolaikoksen päällikkö

Rajavartiolaikoksen päällikkö johtaa rajavartiolaikosta ja toimii ministerin apuna raja-

vartiolaikoksen toimialaan kuuluvissa asioissa rajavartiolaiksesta annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ministeriössä, jäljempänä asianomainen ministeriö.

Rajavartiolaikoksen päälliköllä on oikeus ratkaista rajavartiolaikosta ja sen toimialaa koskevat asianomaisen ministeriön päätettäväksi säädetyt, muut kuin periaatteellisesti tärkeät ja laajakantoiset asiat, jollei toisin säädetä.

3 §

Rajavartiolaikoksen kokoonpano

Rajavartiolaikokseen kuuluu rajavartiolaikoksen päällikön alaisina hallintoyksikköinä:

- 1) rajavartiolaikoksen esikunta;
- 2) Kaakkois-Suomen rajavartiosto;
- 3) Pohjois-Karjalan rajavartiosto;
- 4) Kainuun rajavartiosto;
- 5) Lapin rajavartiosto;
- 6) Suomenlahden merivartiosto;
- 7) Saaristomeren merivartiosto;
- 8) Pohjanlahden merivartiosto;
- 9) vartiolentolaivue; sekä
- 10) raja- ja merivartiokoulu.

Rajavartiostot, merivartiostot, vartiolentolaivue sekä raja- ja merivartiokoulu toimivat rajavartiolaikoksen esikunnan alaisina.

Rajavartiolaikoksen esikuntaan kuuluu rajavartiolaikoksen apulaispäällikkö, hallinnollinen osasto, henkilöstöosasto, raja- ja meriosasto sekä teknillinen osasto. Rajavartiolaikoksen päällikkö määrää rajavartiolaikoksen esikunnan ja rajavartiolaikoksen muun hallintoyksikön tarkemmasta kokoonpanosta.

4 §

Rajavartiolaitoksen esikunta

Rajavartiolaitoksen esikunta suorittaa sille asianomaisen ministeriön osastona ja rajavartiolaitoksen johtoesikuntana kuuluvat hallinnolliset ja sotilaalliset tehtävät.

Rajavartiolaitoksen esikunta kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa rajavartiolaitosta koskeissa asioissa.

Rajavartiolaitoksen esikunta käsittelee ja ratkaisee asianomaisen ministeriön ratkaistavaksi säädettyt asiat, jotka koskevat rajavyyhkelain (403/1947) 4 a §:ssä, ulkomaalain (378/1991) 3 §:n 2 momentissa ja passilain (642/1986) 11 §:n 1 momentissa sekä eräiden alueiden ja kohteiden ilmakehävauksesta annetun asetuksen (858/1993) 4 §:ssä tarkoitettuja lupia samoin kuin asiat, jotka koskevat virka-avun antamista rajavartiolaitoksen valvonta-alueen ulkopuolella.

5 §

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö johtaa rajavartiolaitoksen esikuntaa ja toimii rajavartiolaitoksen päällikön sijaisena tämän ollessa estyneenä. Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö toimii samalla asianomaisen ministeriön osaston osastopäällikkönä.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö ratkaisee rajavartiolaitoksen esikunnassa käsiteltävät sotilaskäskyasiat sekä esittelystä hallintoasiat, jollei niitä säädetä tai tämän asetuksen nojalla määrätä muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö voi yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asian, joka asetuksella säädetään tai tämän asetuksen nojalla määrätään rajavartiolaitoksen esikunnan tai sen virkamiehen ratkaistavaksi.

6 §

Rajavartiolaitoksen esikunnan eräiden virkamiesten toimivaltuudet

Rajavartiolaitoksen esikunnan hallinnollisen osaston osastopäälliköllä ja toimistopäälliköllä on oikeus ilman eri määräystä valvoa

tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä toimituksissa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa valtion etua ja oikeutta sekä edustaa niissä rajavartiolaitosta.

Rajavartiolaitoksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikön tehtävään määrättyllä virkamiehellä on oikeus ratkaista 4 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiat, jotka koskevat henkilöiden maahantuloa tai maastalähtöä muualta kuin avoimna olevan rajanylityspaikan kautta.

7 §

Merivartiostot, rajavartiostot, vartiolentolaivue sekä raja- ja merivartiokoulu

Merivartioston komentaja ja merivartiosto, rajavartioston komentaja ja rajavartiosto sekä vartiolentolaivueen komentaja ja vartiolentolaivue huolehtivat rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamisesta siten kuin rajavartiolaitoksen päällikkö ja rajavartiolaitoksen esikunta määrää.

Raja- ja merivartiokoulu huolehtii rajavartiolaitoksessa annettavasta koulutuksesta. Raja- ja merivartiokoulussa annetaan opetusta sekä suomen että ruotsin kielellä.

8 §

Hallintoyksikön tehtävät ja työjärjestys

Rajavartiolaitoksen päällikkö antaa tarkempia määräyksiä hallintoyksikköjen tehtävistä sekä sotilaskäsky- ja hallintoasiain käsitelystä ja ratkaisemisesta.

Rajavartiolaitoksen päällikkö vahvistaa rajavartiolaitoksen esikunnan työjärjestyksen sekä raja- ja merivartiokoulun johtosäännön.

Rajavartiolaitoksen esikunta vahvistaa muun hallintoyksikön työjärjestyksen.

2 luku

Koulutusta koskevat säännökset

9 §

Upseerien ja opistoupseerien koulutus

Upseerin tutkinto ja yleisesikuntaupseerin tutkinto suoritetaan puolustusvoimissa. Näihin tutkintoihin johtavaa opetusta voidaan antaa myös raja- ja merivartiokoulussa.

Rajavartiolaitoksen opistoupseerin tutkinto suoritetaan raja- ja merivartiokoulussa. Tähän tutkintoon johtavaa opetusta voidaan antaa myös muualla kuin raja- ja merivartiokoulussa.

10 §

Raja- ja merivartiokoulussa annettava koulutus

Raja- ja merivartiokoulussa:

1) suoritetaan merivartijan ja rajavartijan virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty peruskurssi sekä ylimerivartijan ja ylijajavartijan virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty jatkokurssi;

2) suoritetaan rajavartiolaitoksen opistoupseerin virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty opistoupseerin tutkinto sekä annetaan tällaiseen virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädetty jatkokoulutus;

3) annetaan upseerin tutkintoon ja yleisesikuntaupseerin tutkintoon johtavaa opetusta sekä upseerin virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädettyä jatkokoulutusta;

4) suoritetaan rajavartiokurssi; sekä

5) annetaan rajavartiolaitoksen toiminnan vaatimaa täydennys- ja erikoiskoulutusta sekä suoritetaan meripelastustoiminnan johtamiskurssi; tällaista koulutusta voidaan antaa myös rajavartiolaitoksen ulkopuoliselle henkilölle.

Raja- ja merivartiokoulussa annetaan koulutusta rajavartiolaitoksessa palveleville asevelvollisille ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittaville.

Raja- ja merivartiokoulussa suoritettavaan kurssiin kuuluvaa opetusta voidaan antaa myös muualla kuin raja- ja merivartiokoulussa.

11 §

Oppilasvalinta ja opiskelu raja- ja merivartiokoulussa

Oppilaaksi rajavartijan peruskurssille voidaan hyväksyä henkilö, joka on:

1) saanut vähintään reservin aliupseerin koulutuksen;

2) suorittanut ylioppilastutkinnon tai lukion oppimäärään taikka vähintään kouluasteen ammatillisen tutkinnon;

3) saanut vähintään B-luokan ajoneuvon ajo-oikeuden;

4) elämäntavoiltaan, terveydentilaltaan, ruumiilliselta kunnoltaan ja rajavartiolaitoksen palveluksessa osoittamiensa henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella rajavartiomieheksi sopiva; sekä

5) suorittanut hyväksytysti asianomaisen valintakokeen.

Oppilaaksi voidaan hyväksyä:

1) merivartijan ja rajavartijan jatkokurssille vanhemman merivartijan tai vanhemman rajavartijan virkaan nimitetty virkamies, joka on hyväksytysti suorittanut asianomaisen valintakokeen;

2) opistoupseerin perustutkintoa suorittamaan merivartijan tai rajavartijan virassa palveleva virkamies, joka täyttää 1 momentin 1—4 kohdassa säädetty vaatimukset ja joka on lisäksi suorittanut vähintään rajavartijan peruskurssin 1. osan sekä hyväksytysti asianomaisen valintakokeen; ja

3) opistoupseerin jatkokoulutukseen asianomaisen valintakokeen hyväksytysti suorittanut rajavartiolaitoksen opistoupseeri.

Rajavartiolaitoksen virkamiehen opiskelu raja- ja merivartiokoulussa toteutetaan virkatehtävänä. Pääsykokeen perusteella valittavaan opiskeluun pyrkivän on annettava kirjallinen palvelussitoumus siitä, että hän palvelee rajavartiolaitoksessa opiskelun päättymispäivästä lukien rajavartiolaitoksen päällikön määräämän vähimmäisajan, jos hänet hyväksytään oppilaaksi.

Jos asianomainen irtisanoutuu palvelussitoutusaikanaan tai irtisanotaan muun syyn kuin sairauden vuoksi, hänen on korvattava opiskelustaan valtiolle aiheutuneet kustannukset niin kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

12 §

Oppiaineet sekä kurssi- ja tutkintovaatimukset

Raja- ja merivartiokoulun 10 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen tulee kuulua oppiaineina ainakin: hallinto, rajavalvonta, rajatarkastus, tullivalvonta, pelastus- ja avustustoiminta, maanpuolustus, poliisitoiminnan perusteet sekä liikuntakasvatus.

Rajavartijan ja merivartijan peruskurssin suorittamista varten oppilaan tulee osoittaa saavuttaneensa raja- ja merivartiokoulun johtosäännössä edellytetyt asianomaisen kurssin tavoitteiden mukaiset tiedot ja taidot 1 mo-

mentissa mainituissa oppiaineissa. Lisäksi hänen tulee suorittaa toisen kotimaisen kielen ymmärtämisen kurssi ja yhden vieraan kielen alkeiskurssi. Merivartiostossa palvelevan oppilaan tulee lisäksi suorittaa kurssi merenkulussa ja merimiestäidossa. Vartiolentolaiivueessa palvelevan oppilaan tulee lisäksi saavuttaa sellainen taito, jonka nojalla hänelle myönnetään ilmailulaissa (281/1995) tarkoitettu lupakirja.

Opistoupseerin tutkintoa varten oppilaan tulee osoittaa saavuttaneensa raja- ja merivartiokoulun johtosäännössä edellytetyt opistoupseerin tutkinnon tavoitteiden mukaiset tiedot ja taidot 1 momentissa mainituissa oppiaineissa ja lisäksi johtamisessa, taktiikassa, kasvatus- ja opetustaidossa ja sotateknikassa sekä suorittaa kurssi ainakin äidinkiellässä, toisessa kotimaisessa kielessä ja yhdessä vieraassa kielessä. Merivartiostossa palvelevan oppilaan tulee lisäksi suorittaa kurssi merenkulussa ja merimiestäidossa sekä meripelastustoiminnan johtamisessa. Vartiolentolaiivueen ilma-aluksen ohjaajatehtäviin tai huoltotehtäviin koulutettavan oppilaan tulee saavuttaa lisäksi sellainen taito, jonka nojalla hänelle myönnetään ilmailulaissa tarkoitettu lupakirja.

Upseerin tutkintoon ja yleisesikuntaupseerin tutkintoon johtavan opetuksen ja upseerin jatkokoulutuksen sekä erikoisupseerin rajavartiokurssin oppiaineina ovat 1 momentissa mainitut oppiaineet ja lisäksi meripelastustoiminta, joissa oppilaan tulee saavuttaa raja- ja merivartiokoulun johtosäännössä määrätyt rajavartiolaitoksen tehtävien menestyksellisen johtamisen edellyttämät tiedot ja taidot.

13 §

Arvostelumenettely

Oppilaiden opintosuoritukset arvostellaan raja- ja merivartiokoulun johtosäännössä yksilöityjen arvosteluperusteiden mukaisesti.

Oppilaalla on oikeus saada tieto arvosteluperusteiden soveltamisesta häneen.

14 §

Opintojen keskeyttäminen

Oppilaan opiskelu voidaan keskeyttää sairauden tai riittämättömän edistyksen vuoksi tai muusta pätevästä syystä.

Ennen opiskelun keskeyttämistä asianomaista oppilasta on kuultava. Opiskelun keskeyttäminen syy on ilmoitettava oppilaille.

Muu oppilas kuin rajavartiolaitoksen virkamies voidaan erottaa raja- ja merivartiokoulusta 1 momentissa tarkoitettusta pätevästä syystä. Asevelvollisten ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen otettujen opiskelussa noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään.

3 luku

Virkoja ja virkamiehiä koskevat säännökset

15 §

Virat ja virkasuhde

Kenraalimajurin ja sitä vastaavan viran sekä sitä ylemmän upseerin viran perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta säädetään erikseen.

Rajavartiolaitoksen päällikkö päättää muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitoksen virkojen perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden sijoittamisesta hallintoyksiköihin luukuunnottamatta 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen virkojen sijoittamista.

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää edellytyksistä, joilla henkilö voidaan nimittää rajavartiolaitoksen palvelukseen virkamieheksi määräaikaiseen virkasuhteeseen.

16 §

Yleiset kelpoisuusvaatimukset

Rajavartiolaitoksen virkaan nimitettävältä vaaditaan, että hän on Suomen kansalainen ja täyttää valtion virkamieslain (750/1994) 6 ja 8 §:ssä säädetyt valtion viran yleiset kelpoisuusvaatimukset. Lisäksi hänen tulee olla elämäntavoiltaan nuhteeton ja luotettava.

Sotilasvirkaan nimitettävältä henkilöltä vaaditaan lisäksi, että hän on suorittanut asevelvollisuuden vakinaisessa väessä aseellisessa palveluksessa ja on terveydeltään sekä ruumiilliselta kunnoltaan virkaan sopiva.

Mitä 2 momentissa säädetään asevelvollisuuden suorittamisesta, ei koske henkilöä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 12 §:n 1 momentin nojalla saa asevelvollisuuden suorittamisen sijasta pal-

vella vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa.

17 §

Upseerin viran kelpoisuusvaatimukset

Luutnantin ja yliluutnantin viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tutkinto. Muuhun upseerin virkaan vaaditaan lisäksi, että virkaan nimitettävällä on riittävä käytännön kokemus tätä virkaa lähinnä alemmassa upseerin virassa.

Majurin ja komentajakapteenin sekä everstiluutnantin ja komentajan virkaan vaaditaan upseerin tutkinnon lisäksi rajavartiolaitoksen päällikön määräämä jatkokoulutus.

Everstin ja kommodorin virkaan vaaditaan upseerin tutkinnon lisäksi yleisesikuntaupseerin tutkinto ja palveluskokemusta vähintään kahdessa rajavartiolaitoksen hallintoyksikössä. Rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä kenraalimajurin ja kontraamiraalin virkaan vaaditaan edellä säädetyn lisäksi käytännössä osoitettu hyvä johtamistaito ja johtamiskokemus rajavartiolaitoksen hallintoyksikön tai rajavartiolaitoksen esikunnan osaston osastopäällikön tehtävissä.

18 §

Erikoisupseerin viran kelpoisuusvaatimukset

Erikoisupseerin viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on:

1) ilma-aluksen päällikön virkaan ilmaillaissa tarkoitettu Ilmailulaitoksen antama tai hyväksymä ilmailulupakirja ja riittävä alan kokemus sekä vähintään reservin aliupseerin koulutus;

2) sotilasteknikon ja sotilasyliteknikon virkaan teknikon tai datanomin tutkinto taikka rajavartiolaitoksen tai puolustusvoimien antama teknikko-, tarkastaja- tai tietoliikennekoulutus ja vähintään reservin aliupseerin koulutus; ja

3) sotilasinsinöörin virkaan diplomi-insinöörin tai insinöörin tutkinto ja reservin upseerin koulutus.

19 §

Opistoupseerin viran kelpoisuusvaatimukset

Opistoupseerin viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on:

1) nuoremman opistoupseerin virkaan rajaja merivartiokoulussa tai puolustusvoimissa suoritettu opistoupseerin tutkinto; ja

2) vanhemman opistoupseerin virkaan lisäksi rajavartiolaitoksen päällikön määräämä jatkokoulutus ja riittävä käytännön kokemus nuoremman opistoupseerin virassa.

20 §

Merivartijan ja rajavartijan viran kelpoisuusvaatimukset

Merivartijan ja rajavartijan viran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on:

1) nuoremman merivartijan sekä nuoremman rajavartijan virkaan 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun peruskurssin 1. osan suorittaminen;

2) vanhemman merivartijan sekä vanhemman rajavartijan virkaan lisäksi 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun peruskurssin 2. osan suorittaminen ja riittävä käytännön kokemus nuoremman merivartijan tai nuoremman rajavartijan virassa; sekä

3) ylimerivartijan ja ylijavartijan virkaan riittävä käytännön kokemus 1 tai 2 kohdassa tarkoitetussa virassa ja lisäksi 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun jatkokurssin suorittaminen tai muu rajavartiolaitoksen päällikön määräämä koulutus.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa säädetystä kelpoisuusvaatimuksesta poiketen nuoremman rajavartijan sotilasvirkaan määrääjäksi nimitettävältä ei vaadita rajavartijan peruskurssin 1. osan suorittamista.

21 §

Siviilivirkojen kelpoisuusvaatimukset

Siviiliviran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on:

1) hallinnollisen osaston osastopäällikön virkaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto, hyvä perehtyneisyys hallintotehtäviin sekä käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja johtamiskokemusta;

2) hallinnollisen osaston toimistopäällikön virkaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja hyvä perehtyneisyys hallintotehtäviin;

3) hankintapäällikön ja ylitarkastajan virkaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto;

4) insinöörin virkaan diplomi-insinöörin tai insinöörin tutkinto;

5) lentoteknisen johtajan virkaan diplomi-

insinöörin tutkinto ja perehtyneisyyttä lentokoneenrakennustekniikkaan;

6) taluspäällikön virkaan soveltuva korkeakoulututkinto;

7) yli-insinöörin virkaan diplomi-insinöörin tutkinto ja perehtyneisyyttä laivatekniikkaan; sekä

8) yllilääkärin virkaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu oikeus harjoittaa yleislääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä ja perehtyneisyyttä sotilasterveydenhuoltoon.

Muun siviiliviran erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on sellainen kyky ja taito kuin virkaan kuuluvien tehtävien hoitaminen vaatii.

22 §

Virkojen täyttäminen

Rajavartiolaitoksen virat täytetään niitä haettavaksi julistamatta.

Viran täyttämättä jättämisestä päättää nimittävä viranomainen. Kuitenkin 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua viran täyttämättä jättämisestä päättää asianomainen ministeri. Muun upseerin viran ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua viran täyttämättä jättämisestä päättää rajavartiolaitoksen päällikkö.

23 §

Virkaan nimittäminen

Rajavartiolaitoksen päällikön, rajavartiolaitoksen apulaispäällikön, kenraalimajurin ja kontra-amiraalin nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä.

Muuhun rajavartiolaitoksen upseerin virkaan nimittää tasavallan presidentti sotilaiden nimityksiasiain esittelyssä asianomaisen ministerin esittelystä.

Muuhun rajavartiolaitoksen virkaan nimitetään:

1) hallinnollisen osaston osastopäällikön ja hallinnollisen osaston toimistopäällikön virkaan tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä;

2) hankintapäällikön, taluspäällikön, yli-insinöörin, yllilääkärin ja ylitarkastajan virkaan rajavartiolaitoksen päällikkö; sekä

3) muuhun hallintoyksikön virkaan hallintoyksikön päällikkö.

24 §

Tehtävään määrääminen

Nimittävä viranomainen määrää rajavartiolaitoksen virkamiehen tehtävään.

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää everstin ja kommodorin tehtävään. Everstiluutnantin, komentajan, majurin ja komentajakapteenin rajavartiolaitoksen päällikkö määrää rajavartiolaitoksen esikunnan osaston osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön tehtävään, merivartioston, rajavartioston ja vartiolentolaivueen komentajan ja apulaiskomentajan tehtävään sekä koulun johtajan ja apulaisjohtajan tehtävään.

Hallintoyksikön päällikkö määrää kapteenin, kapteeniluutnantin, yliluutnantin ja luutnantin tehtävään hallintoyksikössä samoin kuin everstiluutnantin, komentajan, majurin ja komentajakapteenin muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

25 §

Virkamiehen siirtäminen

Päätöksen virkamiehen siirtämisestä toiseen rajavartiolaitoksen virkaan tai tehtävään tekee 24 §:n mukaan tehtävään määräävä viranomainen.

Päätöksen virkamiehen siirtämisestä hallintoyksiköstä toiseen hallintoyksikköön tekee rajavartiolaitoksen päällikkö lukuun ottamatta 23 §:n 1 momentissa ja 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja virkamiehiä.

Virkamiehen siirtämisessä muuhun kuin rajavartiolaitoksen virkaan toisessa virastossa tai muun työnantajan kuin valtion palvelukseen sekä valtioneuvoston käytettäväksi asettamisessa noudatetaan, mitä valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 41 ja 42 §:ssä säädetään.

26 §

Virkavapauden myöntäminen

Päätettäessä virkavapauden myöntämisestä rajavartiolaitoksen päällikölle ja apulaispäällikölle sovelletaan valtion virkamiesasetuksen 21 §:ää.

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua virkavapauden myöntämisestä.

27 §

Virkamiehen lomauttaminen ja virkasuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Rajavartiolaitoksen päällikkö päättää rajavartiolaitoksen virkamiehen lomauttamisesta ja virkasuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi. Rajavartiolaitoksen päällikön osalta asiasta päättää asianomainen ministeriö.

28 §

Irtisanominen ja virkasuhteen purkaminen

Rajavartiolaitoksen virkamiehen irtisanomisesta valtion virkamieslain 25 tai 26 §:n nojalla ja virkasuhteen purkamisesta päättää nimittävä viranomaislainen. Jos irtisanomisesta tai virkasuhteen purkamisesta päättää rajavartiolaitoksen esikunnan alainen viranomaislainen, asiasta on ennen päätöksen tekemistä hankittava rajavartiolaitoksen esikunnan lausunto.

Rajavartiolaitoksen virkamiehen irtisanomisesta valtion virkamieslain 27 §:n nojalla päättää rajavartiolaitoksen päällikkö. Edellä 6 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa viroissa palvelevien virkamiesten irtisanomisesta päättää kuitenkin nimittävä viranomaislainen.

29 §

Eroamisikä

Sotilasvirassa palvelevan virkamiehen eroamisikä on:

- 1) rajavartiolaitoksen päälliköllä 63 vuotta;
- 2) rajavartiolaitoksen apulaispäälliköllä, kenraalimajurilla, kontra-amiraalilla, everstillä ja kommodorilla 60 vuotta;
- 3) muulla kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla upseerilla samoin kuin opistoupseerilla, sotilasinsinöörillä, sotilasyliteknikolla ja sotilasteknikolla 55 vuotta;
- 4) merivartijalla ja rajavartijalla 55 vuotta; sekä
- 5) ilma-aluksen päälliköllä 50 vuotta.

Siviilivirassa palvelevan virkamiehen eroamisikä on 65 vuotta.

30 §

Rajavartiomies

Rajavartiolaitoksesta annetun lain 2 §:n 8

kohdassa tarkoitettuja rajavartiomiehiä ovat:

1) rajavartiolaitoksen upseerin, erikoisupseerin tai opistoupseerin virassa palvelevista virkamiehistä ne, jotka ovat saaneet vähintään tämän asetuksen 10 §:n 1 momentin 2, 3 tai 4 kohdassa tarkoitettua koulutuksen;

2) merivartijan tai rajavartijan virassa palvelevista virkamiehistä ne, jotka ovat suorittaneet vähintään 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua peruskurssin 1. osan; sekä

3) edellä 21 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa viroissa palvelevat virkamiehet.

Rajavartiomiehen on virassaan ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei rajavartiolaitoksen arvo siitä kärsi.

Rajavartiomiehen tulee ylläpitää virkatehtäviensä edellyttämää ammattitaitoa ja kuntoa.

31 §

Valtioneuvoston esittelijät ja rajavaltuutetut

Valtioneuvoston esittelijöinä toimivat rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan osastojen osastopäällikön tehtävässä palvelevat virkamiehet ja hallinnollisen osaston toimistopäällikkö.

Rajavartioston komentaja toimii rajavaltuutettuna ja rajavartioston apulaiskomentaja rajavaltuutetun sijaisena.

32 §

Virkamiesten sairaanhoito ja terveydellisiä rajoituksia koskevia ilmoituksia vastaanottavat viranomaiset

Rajavartiolaitos antaa työterveyshuollon osana virkamiehilleen maksutonta sairaanhoitoa. Maksuttomaan sairaanhoitoon kuuluu lääkärin hoito, joka käsittää myös sairauden ja hoidon määrittelemiseksi tarpeelliset tutkimukset, sekä sairaalahoitoa siltä osin kuin tällaista hoitoa voidaan antaa puolustusvoimien sairaaloissa.

Rajavartiolaitoksesta annetun lain 52 §:n 1 momentissa tarkoitettu rajavartioviranomaislainen on hallintoyksikössä palvelevan osalta hallintoyksikön päällikkö.

33 §

Sivutoimet

Rajavartiomies ei saa ottaa vastaan eikä pitää valtion virkamieslain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, johon kuuluu omaisuuden pelastamista tai suojaamista taikka vartiointia taikka järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämistä, matkan järjestämistä, liikenteen harjoittamista, ampuma-aseiden, räjähdysaineiden tai muiden vaarallisten aineiden kauppaa, tavaroiden maahantuontia tai vientiä taikka etsivätoimintaa, ellei asianomainen viranomaislain hakemuksesta myönnä siihen lupaa.

Sivutoimiluvan virkamiehelle myöntää rajavartiolaitoksen esikunta, jollei sen myöntäminen valtion virkamiesasetuksen 18 §:n 1 kohdan nojalla kuulu asianomaiselle ministeriölle.

Valtion virkamieslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettua sivutoimesta virkamiehen on viipymättä ilmoitettava rajavartiolaitoksen esikunnalle, jollei ilmoitusvelvollisuudesta toisin säädetä.

34 §

Nimittäminen virkamieheksi määräaikaiseen virkasuhteeseen

Nimittämisestä virkamieheksi enintään vuoden kestäväan määräaikaiseen virkasuhteeseen päättää hallintoyksikön päällikkö.

Nimittämisestä virkamieheksi yli vuoden kestäväan määräaikaiseen virkasuhteeseen päättää valtioneuvosto, kun vastaavaan virkaan nimittää tasavallan presidentti. Muissa tapauksissa nimittämisestä päättää viranomaislain, joka nimittää vastaavaan virkaan.

Määräaikaiseen virkasuhteeseen virkamieheksi nimitetystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä tässä asetuksessa säädetään virkamiehestä.

4 luku

Sotilas- ja palvelusarvot

35 §

Sotilasarvot

Upseerin ja opistoupseerin sotilasarvoista

on rajavartiolaitoksessa voimassa, mitä sotilas- ja palvelusarvoista annetun asetuksen (500/1994) 5 ja 6 §:ssä säädetään.

Rajavartiolaitoksen erikoisupseerin sotilasvirassa palvelevien sotilasarvot ovat insinööri-, ohjaaja- ja teknikkoluutnantti, insinööri-, ohjaaja- ja teknikkoyliluutnantti, insinööri-, ohjaaja- ja teknikkokapteeni taikka -kapteeniluutnantti sekä insinöörimajuri tai insinöörikommentajakapteeni.

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää, mitä sotilaallista esimiesasemaa, sotilaan koulutusta, virka-asemaa tai tehtävää upseerin, opistoupseerin ja erikoisupseerin sotilasarvo vastaa, sekä antaa määräyksiä sotilasarvon sijasta käytettävistä palvelusarvoista.

36 §

Ylentämisen yleiset edellytykset

Upseerina palvelevan ylentämisen edellytyksenä luutnantiksi on upseerin tutkinnon suorittaminen.

Erikoisupseerina palvelevan ylentämisen edellytyksenä insinööri-, ohjaaja- tai teknikkoluutnantiksi on nimittäminen ilma-aluksen päällikön, sotilasinsinöörin, sotilasteknikon tai sotilasyliteknikon sotilasvirkaan.

Opistoupseerina palvelevan ylentämisen edellytyksenä sotilasmestariksi, vänrikiksi tai aliluutnantiksi on 19 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen opistoupseerin tutkinnon suorittaminen.

37 §

Ylentämisen erityiset edellytykset

Upseerin, opistoupseerin ja erikoisupseerin ylentämisen edellytyksenä 36 §:ssä tarkoitettua ylempään sotilasarvoon on, että asianomainen on ollut lähinnä alemmassa sotilasarvossa vähintään kaksi vuotta.

Edellä 1 momentissa säädetystä määräajasta voidaan erityisestä syystä poiketa.

38 §

Merivartijan, rajavartijan ja siviilivirassa palvelevan virkamiehen sotilas- ja palvelusarvot

Merivartijan ja rajavartijan sotilasvirassa sekä rajavartiolaitoksen siviilivirassa palvelevan henkilöstön sotilasarvot ovat samat kuin

reserviin kuuluvilla siten kuin niistä erikseen säädetään tai määrätään.

Merivartijan ja rajavartijan palvelusarvona voi olla nuorempi merivartija, nuorempi rajavartija, vanhempi merivartija, vanhempi rajavartija, ylimerivartija ja ylijavartija.

Edellä 2 momentissa säädetyt palvelusarvot voivat olla eri luokkaisia siten kuin rajavartiolaitoksen päällikkö määrää.

39 §

Ylentämismenettely

Tasavallan presidentti ylentää asianomaisen ministerin esittelystä rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön vänrikin ja aliluutnantin sotilasarvoon samoin kuin sotilasta ja palvelusarvoista annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 8—17 kohdassa tarkoitettuun sekä vastaavan erikoisupseerin sotilasarvoon.

Hallintoyksikön päällikkö ylentää hallintoyksikössä palvelevan henkilön muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun sotilasarvoon.

40 §

Asevelvollisten ja naisten vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevien sotilasarvot

Rajavartiolaitoksessa asevelvollisuuttaan suorittavan ja naisten vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevan sotilasarvoista ja niihin ylentämisestä on voimassa, mitä vastaavista puolustusvoimien sotilasarvoista ja niihin ylentämisestä säädetään tai määrätään. Sotamiehen sotilasarvoa vastaa rajavartiolaitoksessa kuitenkin rajajääkäri.

5 luku

Tunnukset, virkapuku ja muu varustus

41 §

Rajavartiolaitoksen tunnukset

Rajavartiolaitoksen tunnuskuvana on karhunpää, saatteena sitä vasten painautuneina kuusen havu ja miekka.

Rajavartiolaitoksen päällikkö vahvistaa rajavartiolaitoksen aluksissa ja moottoriajoneuvoissa päällikkyyksimerkkeinä käytettävät pienoisliput ja viirit.

Rajavartiolaitoksen tunnuskuvan ja päällikkyyksimerkkien käyttäminen ilman rajavartio-

laitoksen esikunnan lupaa muihin kuin rajavartiolaitoksen viranomaistarpeisiin on kielletty.

42 §

Virkapuku

Asianomainen ministeriö vahvistaa rajavartiolaitoksen virkapuvut. Sotilasvirassa palvelevan rajavartiomiehen virkapukuna on rajavartiolaitoksen sotilaspuku. Muun virkamiehen virkapukuna on rajavartiopuku.

Tarkempia määräyksiä virkapuvun kokoonpanosta ja käytöstä sekä rajavartiolaitoksen virkamiesten suoja- ja erityisvaatetuksesta antaa rajavartiolaitoksen päällikkö, joka vahvistaa myös virkapuvussa sekä suoja- ja erityisvaatetuksessa käytettävät erikoismerkit ja erikoistunnukset.

43 §

Virkapuvun käyttövelvollisuus

Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa palvelevat virkamiehet ovat velvollisia käyttämään virkapukua.

Rajavartiolaitoksen päällikkö voi määrätä tai oikeuttaa muunkin kuin 1 momentissa tarkoitetun virkamiehen käyttämään virkapukua.

44 §

Virkamerkki ja henkilökortti

Rajavartiomiehellä on asianomaisen ministeriön vahvistama virkamerkki, joka on pidettävä virkatehtävää suoritettaessa mukana. Virkamerkki on tarvittaessa ja vaadittaessa esitettävä, kun se virkatehtävää vaarantamatta on mahdollista.

Muulle rajavartiolaitoksen virkamiehelle annetaan asianomaisen ministeriön vahvistama rajavartiolaitoksen henkilökortti.

45 §

Voimankäyttö- ja suojavälineet

Valtio varustaa rajavartiomiehen rajavartiolaitoksen tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavälineillä. Käytettäessään henkilöön kohdistuvia voimakeinoja rajavartiolaitoksesta annetun lain 24 §:n 1 momentin mukaisesti rajavartiomies saa käyttää

vain sellaisia voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut koulutuksen.

6 luku

Kurinpito ja kuulusteluun kutsuminen

46 §

Sotilaskurinpitoasian käsittely

Sotilaskurinpitolain (331/1983) soveltamisesta rajavartiolaitoksessa on voimassa, mitä sotilaskurinpitoasetuksessa (969/1983) ja tässä asetuksessa säädetään. Vartioston ja vartiolentolaivuuden komentaja sekä koulun johtaja ovat sotilaskurinpitolain 12 §:ssä tarkoitettuja joukko-osaston komentajia.

Rajavartiolaitoksessa käsiteltävän sotilasrikosasian esitutkinnan suorittaa rajavartiomies, jollei tutkinta asian laadun vuoksi kuulu poliisille.

Sotilaskurinpitolain 31 §:ssä tarkoitetun sotilaslakimiehen lausunnon antaa rajavartiolaitoksessa käsiteltävässä sotilaskurinpitoasiassa rajavartiolaitoksen esikunnan määräämä virkamies, joka on suorittanut oikeustieteen kandidaatin tutkinnon.

47 §

Kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano ja kurinpitoseuraamusten tarkastaminen

Sotilaskurinpitolain 46 §:ssä tarkoitettuna päiväkäskynä on rajavartiolaitoksen päällikön hallintoyksiköille julkaisema päätösluettelo ja hallintoyksikön päällikön hallintoyksikössään palvelevalle henkilöstölle julkaisema päätösluettelo.

Rajavartiolaitoksen esikunta tarkastaa vähintään kerran vuodessa rajavartiolaitoksessa pidettävät rangaistus- ja ojennuskortistot.

48 §

Siviilivirassa palvelevia koskevat kurinpitosäännökset

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää valtion virkamieslain 24 §:ssä tarkoitetun varoituksen antamisessa noudatettavasta menettelystä.

Virkamiehelle annettavasta varoituksesta

päätää sen hallintoyksikön päällikkö, jossa virkamies palvelee, jollei toisin säädetä.

49 §

Oikeuspaikkaa koskeva säännös

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja virkamiehiä syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

50 §

Rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön kutsuminen kuulusteltavaksi tai kuultavaksi

Rajavartiolaitoksen virkamies tai rajavartiolaitoksessa asevelvollisuuttaan suorittava taikka naisten vapaaehtoisessa asepalveluksessa oleva kutsutaan poliisiin tai muun tutkintaa toimittavan viranomaisen toimittamaan kuulusteluun tai kuulemistilaisuuteen sen hallintoyksikön päällikön välityksellä, jossa kutsuttava palvelee.

Kutsussa on mainittava kuulustelun tai kuulemisen aika ja paikka sekä, mitä asia koskee. Jollei kutsuttava voi palvelustehtävän vuoksi saapua kuultavaksi tai kuulusteluun, asianomaisen päällikön on ilmoitettava siitä viipymättä kutsun esittäneelle viranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Sairaankuljetus

Jos rajavartiolaitoksesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu kiireellinen sairaankuljetus edellyttää sairaankuljetuksesta annetun asetuksen (565/1994) 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilön mukanaoloa potilaan kuljetuksen aikana, kuljetusta rajavartiolaitokselta pyytävän tulee osoittaa tällainen henkilö potilaan saattajaksi.

52 §

Rikosasian kirjaaminen

Sen lisäksi, mitä esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen (575/1988)

1—22 §:ssä säädetään esitutkinnan toimitamista ja pakkokeinojen käyttämistä koskevien seikkojen kirjaamisesta, rajavartiolaitoksen tai rajavartiomiehen tietoon myös muutoin tullut rikosasia on kirjattava.

Rangaistusmääräysmenettelyssä käsitellyn rikosasian kirjaamisena pidetään tiedoksi annetun rangaistusvaatimuksen jäljennöskappaleen säilyttämistä ja rikesakkomenettelyssä tiedoksi annetun rikesakkomääräyksen jäljennöskappaleen säilyttämistä. Rikosasiasta, jonka johdosta rajavartiomies on antanut rajavartiolaitoksesta annetun lain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettua huomautuksen, kirjaetaan syylliseksi epäillyn henkilötiedot, rikosnime, teko aika ja teko paikka.

53 §

Henkilön kiinniottamista koskevan asian kirjaaminen

Rajavartiolaitoksesta annetun lain 17 §:n 2 momentin ja 18 §:n nojalla kiinniotetusta henkilöstä kirjataan henkilö- tai muut tunnistetiedot, tiedot kiinniottoon johtaneesta rajavalvontaan tai rajatarkastukseen kuuluvasta toimenpiteestä, tiedot turvallisuustarkastuksesta ja sen johdosta tai muutoin mainitun lain 20 §:ssä tarkoitettua omaisuuden haltuunottamisesta, tiedot kiinniotetun kuljettamisesta sekä kiinniottoaikaa ja -paikkaa sekä kiinnioton päättymistä ja haltuun otetun omaisuuden takaisin luovuttamista tai muuta käsittelyä koskevat tiedot.

54 §

Rikosasiaa ja kiinniottamista koskevien tietojen tallettaminen

Oikeudesta tallettaa edellä 52—53 §:ssä tarkoitettua kirjattavat tiedot rajavartiolaitoksen rikostietorekisteriin tai muuhun automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään rekisteriin säädetään rajavartiolaitoksesta annetussa laissa.

55 §

Pelastuspalkkion jakaminen

Rajavartiolaitoksesta annetun lain 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua pelastuspalkkiosta luovumisesta sekä 60 §:n 3 momentissa tar-

koitetusta pelastuspalkkion jakamisesta päättää rajavartiolaitoksen päällikkö.

Jollei pelastuspalkkiosta luovuta, jaetaan aluksen meripelastustyöstä aiheutuneiden käyttökustannusten ylittävistä osuudesta yksi viidesosa aluksella meripelastustyön aikana palvelleille virkamiehille ja asevelvollisuuslain (452/1950) ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) nojalla palvelleille. Palkkio jaetaan virkamiesten kuukausipalkkojen mukaisessa suhteessa. Muiden kuin virkamiesten osalta kuukausipalkkaa vastaavana määränä pidetään puolta rajavartiolaitoksen virkamiesten alimmasta kuukausipalkasta. Aluksessa palvellevan henkilön pelastuspalkkion määrä voi olla kuitenkin enintään yhden kuukausipalkan suuruinen.

56 §

Eroamisikä koskeva siirtymäsäännös

Poiketen siitä, mitä 29 §:ssä säädetään eroamisikästä, määräytyy eroamisikä eräissä tapauksissa seuraavasti:

1) kapteenin ja kapteeniluutnantin virassa 31 päivänä joulukuuta 1992 palvelleen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä tässä virassa eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 50 vuotta;

2) merivartijan virassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa

a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta,

b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta 4 kuukautta,

c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta 8 kuukautta,

d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta ja

e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta 4 kuukautta;

3) rajavartijan virassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa

a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 50 vuotta,

b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 51 vuotta,

c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 52 vuotta,

d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta ja

e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta; sekä

4) siviilivirassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa

a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 60 vuotta,

b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 61 vuotta,

c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 62 vuotta,

d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 63 vuotta ja

e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 64 vuotta.

57 §

Koulutusvaatimuksia koskevat poikkeukset sekä siirtymäsäännös

Edellä 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vaatimus vähintään reservin aliupseerin koulutuksesta ei koske henkilöä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain 12 §:n 1 momentin nojalla saa asevelvollisuuden suorittamisen sijasta palvella vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa.

Edellä 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetty vaatimus rajavartijan peruskurssin 1. osan suorittamisesta ei koske oppilasta, joka pyrkii opiskelemaan ilma-aluksen ohjaajatehtävään tai huoltotehtävään kelpuuttavaa opistoupseerin tutkintoa.

Rajavartiolaitoksen päällikkö määrää, mitä tässä asetuksessa tarkoitettuja kursseja, tutkintoja sekä jatkokoulutusta ennen tämän asetuksen voimaan tuloa suoritettavat kurssit, tutkinnot ja jatkokoulutus vastaavat. Raja-

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

vartiolaitoksen päällikkö voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 11 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädettyistä vaatimuksista.

Koulutusjärjestelmän uudistumisen vuoksi siirtymäkaudella vuosina 1999—2006 annetaan aikaisemman koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen saaneille rajavartiomiehen tehtävässä palveleville upseereille, erikoisupseereille ja opistoupseereille sekä kaikille merivartijoille ja rajavartijoille rajavartiomiehen tehtävien edellyttämä täydennyskoulutus.

58 §

Virkasuhteen jatkaminen eroamisiän jälkeen

Valtion virkamieslain 35 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu virkamiehen oikeuttamisesta jatkamaan virassa tai tehtävässä eroamisiän jälkeen päättää muun kuin tasavallan presidentin nimittämän virkamiehen osalta rajavartiolaitoksen päällikkö.

59 §

Tarkemmat määräykset

Asianomainen ministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän asetuksen täytäntöönpanosta.

60 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 21 päivänä maaliskuuta 1999.

Tällä asetuksella kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1994 annettu asetus rajavartiolaitoksesta (1026/1994) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ministeri *Jouni Backman*

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 319—321, 4 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA
OY EDITA AB, HELSINKI 1999